

CYCLE 3

LEANO LA LEAGO LE MEŠOMO

BOOYSENDAL PLATINUM (PTY) LTD

LP30/5/1/2/3/2/1(188) MR

2021 – 2025

Lenaneo la Dikagare

Diakronimi le Ditlhalošišo	4
1. Matseno Le Tshedimošo Ya Botšo Mabapi Le Mošomo	7
1.1 Matseno	7
1.2 Lefelo la Moepo.....	7
1.3 Bongthoto bja Moepo	9
1.4 Mošomo wa Meepo – phetogelo go bjale	11
1.5 Dintlha tša mošomo	12
2. Tlhabollo Ya Taolo Ya Bašomi	15
2.1 Matseno	15
2.2 Leano la Tlhabollo ya Bokgoni.....	15
2.2.1 Bogolo le Tlhamago ya Bašomi	16
2.2.2 Go kalatšwa le go thwalwa ga Bašomi.....	16
2.2.3 Thuto ya ba Bagolo le Tlhahlo (AET)	18
2.2.4 Borutelatiro.....	18
2.2.5 Leano la Bokgoni bja lefelong la Mošomo le Pego ya Tlhahlo ya ngwaga le ngwaga 19	
2.2.6 Tlhahlo ya Bokgoni bja go šoma mafelong a mantši	20
2.2.7 Dikgoba tša mošomo tšeo go lego boima go di tlatša	21
2.2.8 Magato a go šomana le dikgoba tša mešomo ya bokgoni bjoo bo sa humanegego ga bonolo :	22
2.3 Leano la Tšwelopele Mošomong.....	22
2.3.1 Matseno	22
2.3.2 Dinepo tša Tšwelopele ya Mošomo.....	22
2.3.3 Tshepedišo ya tsela ya Mošomo	23
2.4 Leano la Tlhahlo	27
2.4.1 Matseno	27
2.4.2 Mananeo a Tlhahlo ya Bašomi.....	27
2.5 Borutelatiro le Leano la Pasari	28
2.5.1 Matseno	28
2.5.2 Sekema sa Pasari.....	28
2.5.3 Lenaneo la Borutelatiro	29
2.5.4 Tlhokomedišo ya Baithuti	30

3. Tekano ya Mošomo	32
3.1 Tekolo	32
3.1.1 Bao ba dikilego ba phaetšwe thoko Bolaoding	34
3.1.2 Leano le Maikemišetšo	34
4. Tlhabollo Ya Ekonomi Ya Badudi Ba Kgauswi Le Moepo	37
4.1 Tshedimošo ya botšo ya leago le ekonomi	37
4.1.1 Mmasepala wa Tikulogo wa Fetakgomo Tubatse	37
4.1.2 Pharametha ya Dipalopalo	38
4.1.3 Setšhaba ka Mengwaga le Bong	38
4.1.4 Setšhaba ka Thutafaase le Bong	39
4.1.5 Sehlopha sa Batho	39
4.1.6 Leleme	40
4.1.7 Maemo a letseno	41
4.1.8 Maemo a botlhoki ka Seleteng sa GaSekhukhune	41
4.1.9 Maemo a Thuto	42
4.2 Mešomo ye Bohlokwa ya Ekonomi	45
4.2.1 Temo	45
4.2.2 Meepo	46
4.2.3 Boeti	46
4.3 Khuetsō yeo e sa lokago ya Moepo ka lefelong	46
4.3.1 Papetšo le Mehola ya Phadišano tša Ekonomi ya Tikulogo	47
4.3.2 Tlhabollo ye bohlokwa le Leano la Sekhukhune - IDP	48
4.3.3 Mafelo a botšwelo bja bašomi ka Probentsheng	49
4.3.4 Mafelo a botšo bja Bašomi	50
4.3.5 Mešomo ye bohlokwa ya Lefelo leo Booyesendal e šomago go lona (SDM)	50
4.3.6 Khuetsō ya Leago le ekonomi ya Booyesendal Platinum (Pty) LTD	51
4.3.7 Mananeo a Tlhabollo ya Ekonomi ya Tikulogo	52
4.3.8 Go kgatha tema leanong la tlhabollo leo le kopantšwego	52
4.4 Infrastraktšhara le diprojeke tša phedišo ya bohloki	52
4.4.1 Mešomo ye bohlokwa ya ekonomi le tlemagano ya Bengditseka	52
4.4.2 Kaonafatšo ya Ekonomi ya SMME	53
4.4.3 Diprojeke tša Tlhabollo ya Setšhaba	53
5. Theko Yeo E Kgethegilego	59
5.1 Matseno	59
5.2 Leano la mengwaga ye mehlano ya phethagatšo yeo e atlegago ya kgwebišetšano yeo e akaretšago	59

6. Magato a go rarolla bothata bja Madulo le Maemo a Bophelo	63
6.1 Matseno	63
6.2 Maano le Dinepo	63
6.3 Leano la Phethagatšo la Madulo a Bašomi	63
7. Lenaneo la go fokotša le go ntšha bašomi mošomong	66
7.1 Tsela	66
7.2 Go Hlongwa ga Foramo ya ka moso	66
7.2.1 Matseno	66
7.2.2 Leano le Ditebanyo	67
7.3 Mekgwa ya go boloka mešomo le go efoga theogo ya mošomo	67
7.3.1 Tshepedišo ya ditherišano	68
7.3.2 Tsebišo ya bagolwane ba mmušo	69
7.3.3 Leano le bohlokwa la go tliša poloko ya mešomo	69
7.4 Ditsela tša go tliša ditharollo tše dingwe le ditshepedišo tša go hlola tšhireletšo ya mešomo moo talhegelo e ka se efogwego	69
7.5 Mekgwa ya go timola bogale Khuetsšo ya Leago le Ekonomi Bathong, Dileteng le Diekonoming moo go ntšhwa ga bašomi mošomong le go tswalelwa ga Moepo e lego nnete.71	
7.5.1 Matseno	71
7.5.2 Leano le Dinepo	71
7.5.3 Tekolo le Ditirelo tša Boeletši	72
7.5.4 Mananeo a tlhahlo ya go ithomela mošomo le go thwalwa gape	72
7.5.5 Bokgoni bja go šoma mafelong a mantši	72
7.5.6 Tokišetšo ya Tswalelo	72
8. Thušo Ya Tšhelete	74
9. Boitlamo	76

Diakronimi le Ditlhalošišo

AET	Thuto ya ba Bagolo le Tlhahlo
AIDS	Acquired Immune Deficiency Syndrome
BEE	Matlafatšo ya Bathobaso Ekonoming
BEE SPV	Sefatanaga seo se kgethegilego sa Matlafatšo ya Bathobaso Ekonoming
CMIP	Lenaneo la Infrastraktšhara ya Mmasepala leo le kopantšwego
CSI	Peeletšo ya Khophoreiti ya Leago
DMRE	Kgoro ya Methopo ya Dimenerale le Enetši
DoE	Kgoro ya Thuto
DPLG	Kgoro ya Probentshe le Mmušo wa Tikulogo
DTI	Kgoro ya Kgwebo le Intaseteri
EE	Tekano ya Mešomong
EIA	Tekolo ya Khuetšo ya Tikulogo
EMP	Lenaneo la Taolo ya Tikulogo
FTLM	Mmasepala wa Tikulogo wa Fetakgomo Tubatse
GGP	Setšweletšwa sa Koroso ya Thutafaase
HDPs	Batho bao ba dikilego ba phaetšwe thoko
HR	Taolo ya Bašomi
HRD	Tlhabollo ya Taolo ya Bašomi
IDP	Leano la Tlhabollo leo le Kopantšwego
IDP	Leano la Tlhabollo la Motho o tee
JV	Tlhakanelo
Khumama	Khumama Platinum (Pty) Limited
Ktpm	Ditone tše sekete ka kgwedi
LED	Tlhabollo ya Ekonimi ya Tikulogo
LOM	Bophelo bja Moepo
LP	Probentshe ya Limpopo
LRA	Molao wa Dikamano tša Mošomong
Mamsl	Dimethara ka godimo ga boalo bja lewatle
Micawber	Micawber 278 (Pty) Ltd
MP	Probentshe ya Mpumalanga
MPRDA	Molao wa Dimenerale le Tlhabollo ya Methopo ya Petroleamo
MQA	Bolaodi bja Dithuto tša Meepo
MRC	Murray and Roberts Cementation
NGO	Mokgatlo woo o sa welego taolong ya Mmušo
Northam	Northam Platinum Limited
NPI	Institšhute ya tšweletšo ya Bosetšhaba
NQF	Tlhako ya Bosehaba ya Dithuto
OEM	Motšweletši wa Didirišwa wa Mathomo
PGDS	Leano la Probentshe la Kgolo le Tlhabollo
PGEs	Dielemente tša sehlopha sa Platinamo
PGMs	Dimetale tša Sehlopha sa Platinamo
RDP	Lenaneo la Kagoleswa le Tlhabollo
RFQ	Kgopelo ya Khotheišene
RPM	Rustenburg Platinum Mines Ltd
SAMPPF	Foramo ya Theko ya Dithoto yeo e Kgethegilego ya meepo ya Afrika

	Borwa
SAQA	Bolaodi bja Dithuto bja Afrika Borwa
SDM	Mmasepala wa Tikulogo ya Sekhukhune
SEIA	Tekolo ya Khuetšo ya Leago le Ekonomi
SLP	Leano la Leago le Mešomo
SMMEs	Small, Micro and Medium Enterprises
SPF	Foramo ya batšweletši ba Steelpoort
VAT	Motšhelo wa Boleng bjoo bo okeditšwego
WSP	Leano la Bokgoni bja Mošomong

KAROLO 1

*KETAPELE
MATSENO LE TSHEDIMOŠO YA BOTŠO MABAPI LE
MOŠOMO :*

MOLAO 46(A)

1. Matseno Le Tshedimošo Ya Botšo Mabapi Le Mošomo

1.1 Matseno

Morero wa Molao wa Dimenerale le Tlhabollo ya Methopo ya Petroleamo wa 2002, (Molao 28 wa 20020 (MPRDA) gare ga tše dingwe ke go hlama leswa diintaseteri tša meepo le tšweletšo ka Afrika Borwa. Gore go kgonthišišwe tlhamoleswa yeo e kgonthšhago tabeng ye, Molao o nyaka gore go tlišwe Leano la Leago le Mešomo bjalo ka sehlokwa pele go ka fiwa ditokelo tša moepo le tšweletšo. Leano la Leago le Mešomo le nyaka gore bao ba dirago dikgopelo tša tokelo ya go epa le tšweletšo, ba hlabolle le go diragatša Mananeo ao a feleletšego a Tlhabollo ya Bašomi, Leano la Tlhabollo ya Badudi ba kgauswi le Meepo, Leano la Madulo le Seemo sa Bophelo, Leano la Tekano ya Mešomo, le Magato a go boloka mešomo le go laola phokotšo le/ goba tswalelo.

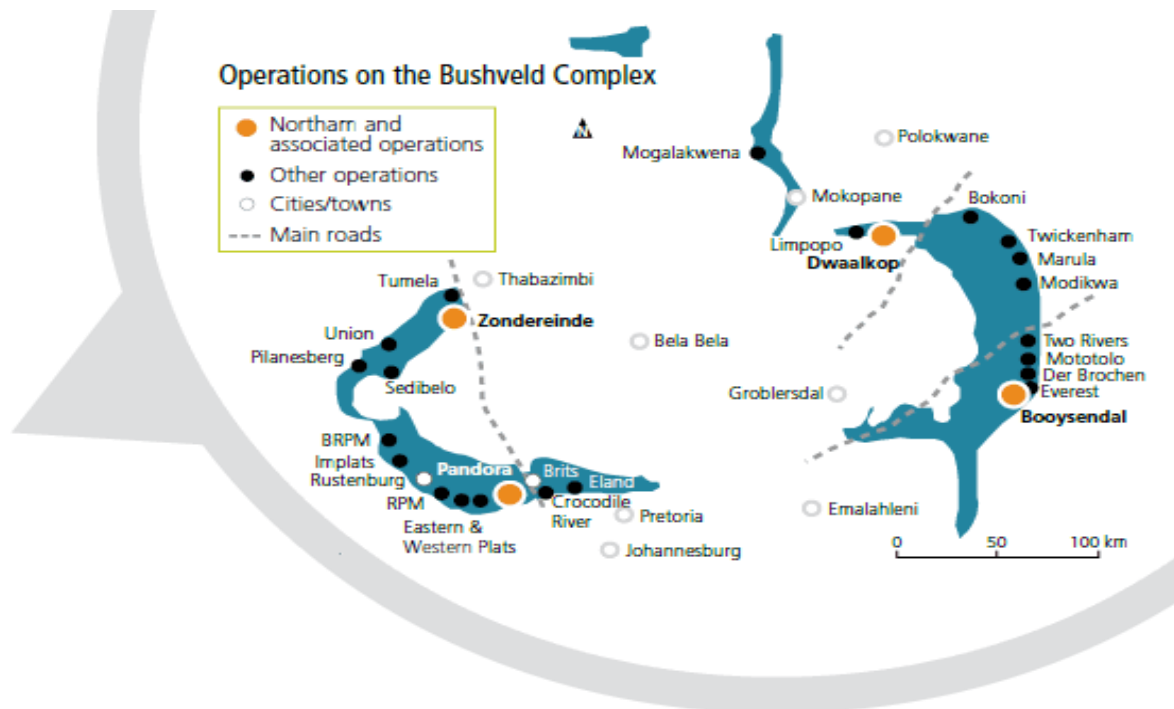
Mananeo ao a lego mo godimo a dirilwe ka maikemišetšo a go tšwetša pele mešomo le go kgonagatša leago le ekonomi ya go kgahliša ya MaAfrika Borwa ka moka ge go šeditšwe kgolo ya ekonomi le tlhabollo ya ekonomi le leago. Taolo ya phokotšo le/goba tswalelo e lebile go fokotšeng khuetšo ya tlhokego ya khutšo yeo e ipoeletšago, ekonomi yeo e yago pele le morago, le go fela ga minerale goba methopo ya tšweletšo bathong, dileteng le ekonoming ya tikulogo. Ka lona lebaka le, Kgoro ya Methopo ya Dimenerale e bone go lebane go tšweletša dintlhahlahlo tša maleba tlhabollo le phethagatšo ya Leano la Leago le Mešomo ka tshepedišo ya MPRDA le Leano la Leago la Bosetšhaba.

1.2 Lefelo la Moepo

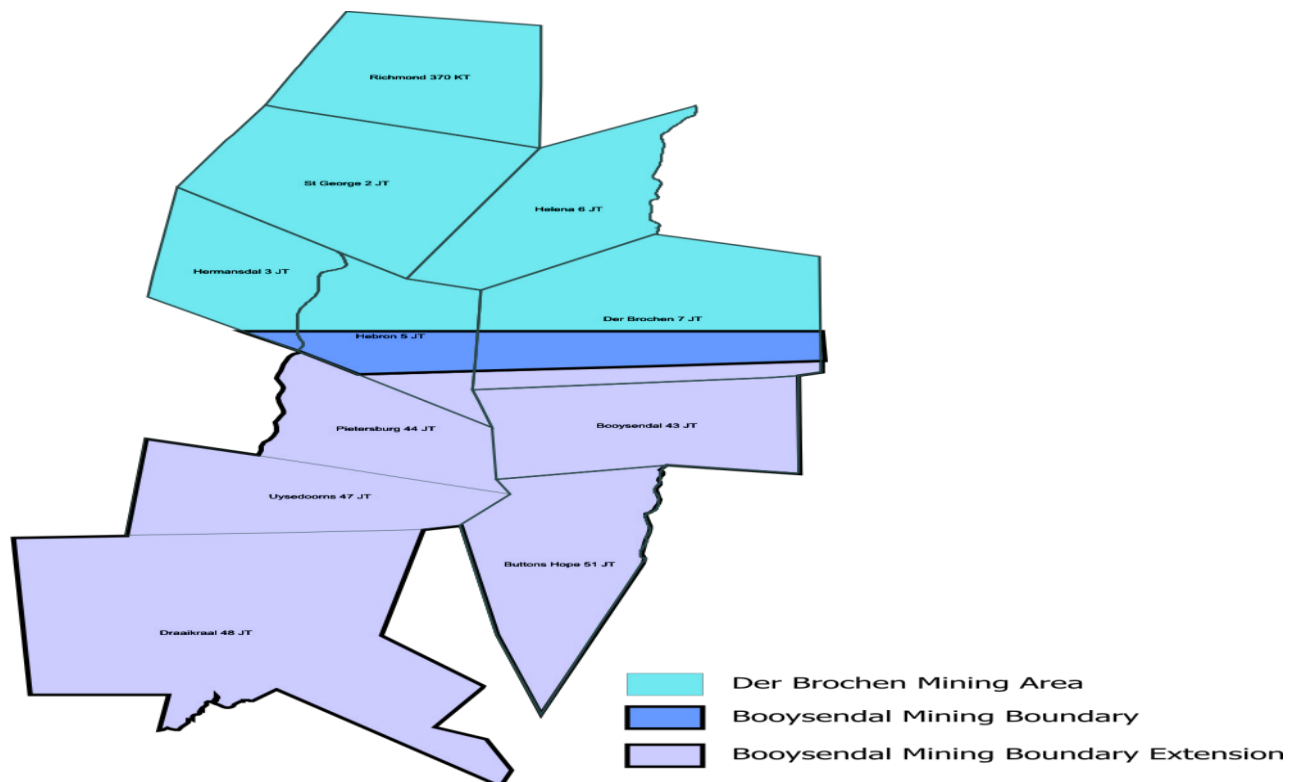
Booyseindal Platinum (PTY) Ltd e humanwa mollwaneng wa diprobentshe tša Limpopo le Mpumalanga ka gare ga lefelo la bommasepla ba babedi, Mmasepala wa Tikulogo wa Fetakgomo Tubatse (FTLM) ka fase ga Mmasepala wa Selete sa Sekhukhune ka Limpopo le Mmasepala wa Tikulogo wa Thaba Chweu (TCLM) ka fase ga Mmasepala Tikulogo wa Ehlanzeni ka Mpumalanga. Mollwane wa ka lebowa la moepo o batamelane le wa Projeke ya Der Brochen ya Anglo Platinum. Setiši sa setimela sa kgauswi se Steelpoort, yeo e lego bokgoleng bja go ka ba dikhilomethara tše 43 ka tsela go ya ka lebowa-bohlabela.

Moepo o ka fihlelelega ka tsela ya R555 (gare ga Stofberg le Steelpoort) ka tsela ya sekontiri ya R558 ya go leba Lydenburg. Moepo o fihlelelega ka tsela ya praebete yeo e fetago Thornclyff, Helena le meepo ya Magareng le go tshela lefelo la Projeke ya Der Brochen. Lefelo la moepo le tšewa go ba la tikulogo yeo e sa nyakego go tshwenywa, gomme go tšerwe matsapa a go tšhireletša dimela le diphoofolo go latela leano leo le amogetšwego la taolo ya tikulogo.

Seswantšho 1: Mmapa wa Lefelo – Thulaganyo ya Selete

Seswantšho 2: Mmapa wa Lefelo wa Booyssendal - Mellwane ya Moepo

1.3 Bongthoto bja Moepo

Ka 2011, Afripalm Resources (Afripalm) le Mvelaphanda Holdings (Mvela) e be e le bengdišere ba BEE ba bagolo ba Northam, ba na le dišere tša dipersente tše 26 tša tekano ya khamphani.

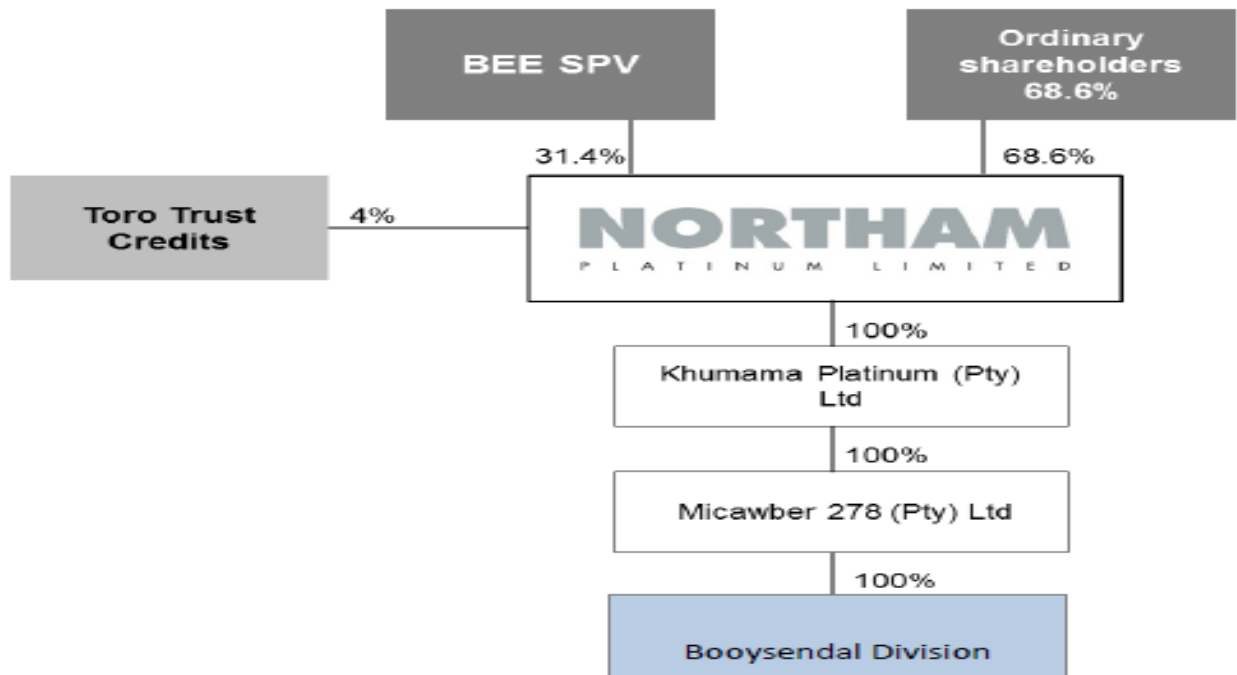
Ka lebaka la theko ya dišere ya batšweletši ba platinamo, go akaretšwa Northam, Afripalm le Mvela di ikhumane di palelwa ke go latela ditumelelano ka fase ga dithulaganyo tša tšona tša ditšhelete tša BEE. Ka lebaka leo, Afripalm le Mvela di ile tša swanelwa ke go fediša dišere tša tšona tša Northam gore go lebeletwe taba ya go hlokomologwa ga ditumelelano, goo go feleleditšego ka go senywa ga boruašere bja Northam bja BEE.

Northam e tšwetše pele ka go thušana le bašomišani bao ba nago le kgonagalo ya matlafatšo gotee le DMRE go tsošološa popego ya borušere bja yona bja BEE. Go fihla bjale, khamphani e phethile kgwebišetšano yeo e tlogo lota tswaala ya lebaka le letelele ya dipersente tše 35.4 tša HDP ka go Northam.

HDP e humane dišere tša letseno tše di ntšhitšwego ke Northam tša dipersente tše 31.4 ka ngwadišo ya tše diswa tša mehleng le go humanwa ga tša mehleng tše di bego di le gona moo go tlogo nama gwa oketša boruašere bja khamphani bja HDP go ya go dipersente tše 35.4 go akaretšwa go kgatha tema ga dipersente tše 4 tša go kgatha tema ga yona diprofiteng tša bašomi ba Northam ka Trasete ya Toro.

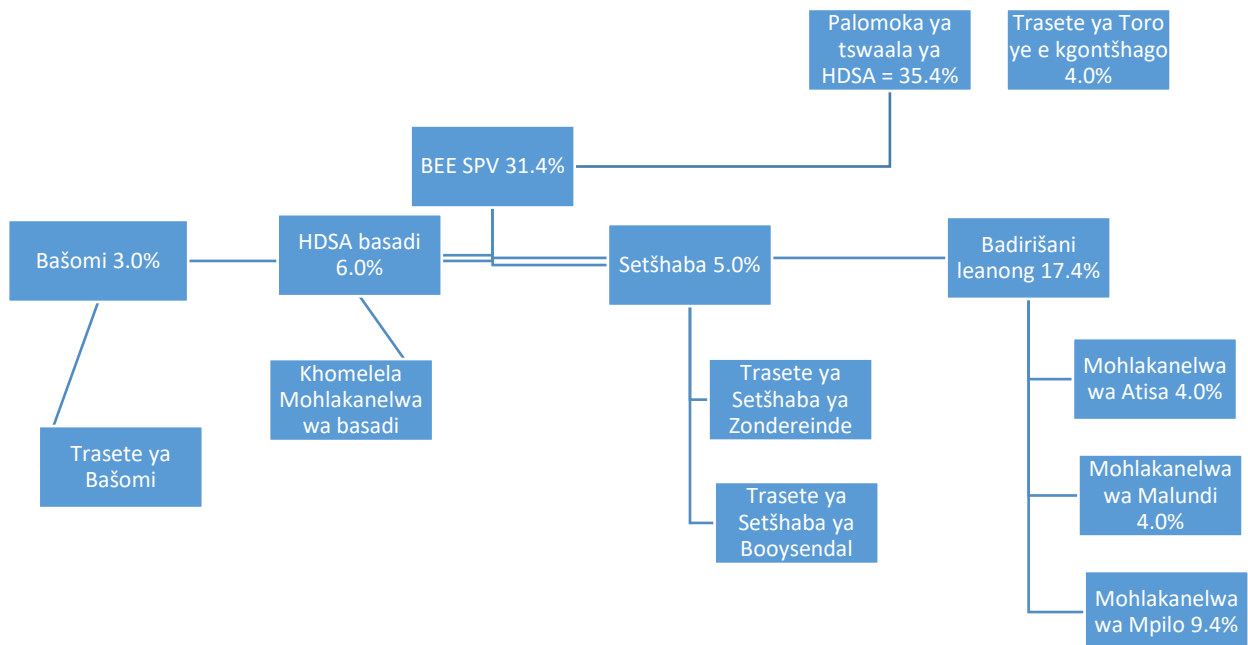
Lehlakore la morero woo o ikgethilego (BEE SPV) ke go lota dikgahlegelo tša ekonomi tše di kopanego tša bajalefa ba HDP bao ba kgathago tema ka kwebišetšanong. Ngwadišo ya dišere tše diswa le go humanwa ga tše e lego kgale di le gona, e thušwa ka ditšhelete ke thulaanyo ya dišere tše di ikgethilego tše di ntšhitšwego ke BEE SPV. Diswantšho tše di latelago, 3 le 4 di laetša Lekala la Booyesdal la thulaganyo ya boruašere go latela phethagatšo ya kgwebišetšano ye mphsa ya BEE.

Seswantšho 3: Popego ye mphsa ya boruašere bja HDP

Seswantšho 4: Bakgathatema ba HDP ka go BEE SPV

Palomoka ya tswaala ya HDSA = 35.4%

1.4 Mošomo wa Meepo – phetogelo go bjale

Booyesendal Platinum (PTY) Ltd Proprietary Limited “Booyesendal Platinum (PTY) Ltd” (Micawber 278 Proprietary Limited), lekala leo ka botlalo le laolwago ke Northam le swere tokelo ya go epa (LP188EM), yeo e fetotšwego go latela hlogwana ya 7 ya Šetulu II ya Molao 2002 ‘MPRDA’ (Molao wa nomoro ya 28 wa 2002) wa Minerale le Tlhabollo ya Methopo ya Petrolemo. Tokelo ya go epa yeo e kopantšwego e phethagaditšwe ka di 15 tša Desemere 2010 gomme e sa tlile go šoma go fihla ka di 9 tša Desemere 2040.

Mokgwa wa go epa woo o šomišwago tshepetšong ya bjale ya go epa ya UG2 ke wa go šomišwa ga metšhene karolong yeo e nago le rifi go šomišwa dipilara, le metšhene ya go se be godimo, yeo e potlakišago tšweletšo ya rifi , ka dikholego tšeo di fapafapanego go latela polokego le tšweletšo. O fetišeditšwe meepong ya bjale le yeo e sa lego thulaganyong ya Merensky.

Booyesendal North UG2 (BNU) ga bjale e seemong seo se sa fetogego sa 220ktpm mola Booyesendal North Merensky (BNM) e le go palogare ya 40ktpm gape e tla aga go fihla go 50ktpm ngwageng wa ditšhelete wa 2023.

Theibolo 1 le 2 mo fase di laetša tšhielano ya ditšhifi.

Go diragatša rostere ye, go thwetšwe dihlopha tše tharo tša go felelela, ke gore ge dihlopha tše pedi di šoma tšhifi ya mosegare le bošego, sehlopha sa boraro ga se šome.

Theibolo 1: Tšhielano ya Ditšhifi tšeo di tlwaelegilego ditšhifi tša moepo

Booyesendal Platinum (PTY) Ltd – Tšhielano ya ditšhifi yeo e tlwaelegilego			
Lenaneo la Ditšhifi	Nako ya go thoma	Nako ya go fetša	Nako (diiri)
Tšhifi ya mosegare	07H00	16H00	9
Tšhifi ya thapama	16H00	01H00	9
Tšhifi ya bošego	23H00	08H00	9
Thuthupišo le Go tsena gape	16H00	17H00	1
Palomoka ya Nako ya go šoma / letšatši			24:00:00

Theibolo 2: Tatelano ya ditšhifi tša polante

Booyseendal Platinum (PTY) Ltd – Tšhielano ya ditšhifi			
Lenaneo la Ditšhifi	Nako ya go thoma	Nako ya go fetša	Nako (diiri)
Tšhifi ya mosegare	07H00	16H00	9
Tšhifi ya bošego	19H00	07H00	9
Palomoka ya nako ya go šoma /Letšatši			24:00:00

Ditšhifi tša mosegare le bošego di ka fetela go diiri tše 09; 00 tše dumelletšwego gomme di beetšwe tlhwekišo yeo e feleletšego, thekgo ya go bora, go bora ga maswika le go thuthupiša. Mosegare diboro tša mohuta wa dirili di tla hlokomelwa le go lokišwa ka tšhifi ya mosegare gomme ke gona moo go tlišwago diyuniti tša sepere. Go thuthupišwa go tla dirwa letšatši le lengwe le le lengwe morago ga tšhifi ya mosegare. Palogare ya nako yeo e feleletšego ya sediko sa panele ya tšweletšo ke matšatši a 3.

Borale go tšwa dikarolong tše pedi tša moepo bo tla šongwa dipolanteng dikhonsentreithareng tše di aroganego. Borale go bobedi bjo, bo a phšatlwa le go šilwa pele ga go arolwa go ya ka bogolo. Setšweletšwa sa go tšwa dipolanteng tše tše pedi se tla romelwa setološing sa ka ntle gomme ge e le go ya ka Booyseendal Platinum (PTY) Ltd lefelo la papatšo ke setšweletšwa seo se ntšhwago.

1.5 Dintlha tša mošomo

A	Leina la Khamphani	Booyseendal Platinum (PTY) Ltd (SLP e bitša Northam bjalo ka “Khamphani”)
B	Dinomoro tša Tokelo ya go epa	LP30/5/1/2/3/1(188)EM
C	Leina la Moepo	Booyseendal Platinum (PTY) Ltd (morago ga mo e bitšwa Booyseendal)
D	Aterese ya Lefelo	Polasa Booyseendal 43 JT Mmassepala wa Tilkulogo wa Fetakgomo Tubatse
E	Aterese ya Poso	Post net Suite #199 Private Bag x20097 Lydenburg 1120
F	Motho yo go ka kgokaganwago naye	Mna. Mosala Letebele
G	Emeile	mosala.letebele@norplats.co.za

H	Nomoro ya Thelefomo	013 235 6702
I	Palo ya Bašomi	1949
j	Lefelo la Moepo	Mollwaneng wa Mpumalanga & Probentshe ya Limpopo ka Mmasepaleng wa Tikulogo wa Fetakgomo Tubatse
K	Serafša	Platinamo, palladio, rodiamo, gauta, iridiamo, rutheniamo, khroumu, silibera, cobalt, nikhel & koporo,
l	Kakanyo ya Bophelo bja Moepo	Mengwaga ye 50
m	Lefelo la botšo bja Bašomi	Mmasepala: Fetakgomo Tubatse Selete: Sekhukhune Probentshe: Limpopo
O	Mafelelo a Ngwaga wa ditšhelete	30 June

KAROLO 2

TLHABOLLO YA TAOLO YA BAŠOMI:

MOLAO 46 (B)

2. Tlhabollo Ya Taolo Ya Bašomi

2.1 Matseno

Booyesendal Platinum (PTY) Ltd e ikemišeditše go kgonthišiša gore bašomedi ba yona ba fiwa sebaka sa go humana bokgoni le phadišano ya go fihlelela dinapo tša motho ka boyena le thulaganyo ditabeng tša go ama dihloologelo tša mešomo ya meepo.

National Qualifications Framework (NQF), le Mining Qualifications Authority (MQA), Kgoro ya Methopo ya Dimenerale le Enetši le Khantshele ya Khwalithi ya Dikgwebo le Mešomo (QCTO) di tla šomišwa go lekanya mananeo a. Ditlahlo tše dingwe tša go tsena gare di akaretša AET, thutaphelo le bokgoni bja go šoma mafelong a mantši.

Tšwelopele ya tlhahlo le tlhabollo di tla elwa nako le nako. Khamphani e ntšha Pego ya Ngwaga le ngwaga ya Tlhahlo mabapi le Leano la Tlhabollo ya Bokgoni bja Mošomong le Leano la Tekano ya Mošomo. Leano la Tlhabollo ya Bokgoni la Booyesendal le tla akaretša mananeo ao a theilwego godimo ga Leano la Bokgoni bja Mošomong (WSP).

Lenaneo la HRD le bopilwe ka maano a tiragatšo go hlama, hlabolla le go phethagatša HRD le leano la EE. HRD e bopilwe ka leano la tlhabollo ya bokgoni, leano la tšwelopele ya mošomo, leano la botlhahli, bohlahlwatirong le leano la pasari.

2.2 Leano la Tlhabollo ya Bokgoni

Tlhahlo ya bokgoni meepong le bokgoni bjo bongwe bjoo bo dumelelago bašomi go godiša tsebo ya bona le dithuto, e tla fiwa bašomi. Ka lebaka la dihloho tša Taolo ya Tšhireletšego le tše dingwe tša go amana le go epa maswikeng a bothata, bokgoni bja Maphelo le Tšhireletšego di šupilwe e le tše dingwe tša dintlha tše bohlokwa tša go latelwa ke thuto ya theknikhale, boetapele le bokgoni bja taolo ya tikulogo.

Bokgoni bjo bja go akaretša bo tla fiwa Booyesendal:

- Tlhahlo ya motheo ya Moepo ;
- Tlhahlo ya Bokgoni ya A le B;
- Tlhahlo ya Boetapele le Bohlokomedi;
- Tlhahlo ya Thutamaswika le Bointšeneere bja mswika;
- Tlhahlo ya Ditšhelete;
- Tlhahlo ya Maphelo le Polokego.

2.2.1 Bogolo le Tlhamego ya Bašomi

Palomoka yeo e rulagantšwego ya Moepo wa Booyesendal North e akanyetšwa go bašomi ba 1850 ka 2020/2021 le 1949 bašomi ka 2024/2025. Bašomi ba akaretša tlhabollo, tšweletšo, mokoti, taolo le ditirelo tša theknikhale tšeo di tlogo tšwa go thwalweng ga bašomi ba tikulogo le Afrika Borwa ka bophara.

Theibolo 3: Profaele ya Mošomo ya Bašomi ka moka ba Lekala la Booyesendal ka ponelopele ya 2024

Magato a Mošomo	Monna				Mosadi				Batšwantle		Bagolofadi		Palomoka
	A	C	I	W	A	C	I	W	Monna	Monna	Monna	Mosadi	
Bolaodi bja Godimo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bolaodi bja Bosiniara	3	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	6
Bolaodi bja gare	23	1	-	22	5	-	-	3	1	-	-	-	55
Bolaodi bja Bojuniara	294	3	-	111	69	1	-	13	8	-	-	-	499
Bokgoni bjoo bo sa felelago	1115	1	-	2	264	1	-	5	1	-	-	-	1389
Go se be le bokgoni	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
PALOMOKA YA SA RURI	1435	5	-	137	339	2	-	21	10	-	-	-	1949

2.2.2 Go kalatšwa le go thwalwa ga Bašomi

Ye nngwe ya dihlohlo tša moepo ke go goketša bokgoni bja maleba go kgonthišiša katlego mošomong. Go thwalwa ga bašomi go tla hlhlwa ke dipholisi tša Khamphani tšeo di hlalosago go thwalwa ga badudi ba tikulogo ya moepong gotee le boradikonteraka bafe goba bafe bao ba thwetšwego. Go hlangwa pholisi ya go thwala tikulogong go matlafatša ntlha ye e sa tšwago go bolelwa. Booyesendal e tla kgonthišiša gore go laetlwa lenaneo la go se fihle selo (go akaretšwa le boradikonteraka) go fokotša kgonagalo ya thulano yeo e ka tšwelelago gare ga ditšhaba tšeo di amegago.

Theibolo 4: Palo le Bokomo bja Thuto bja Bašomi – Foromo Q – Booysendal (1515)

Foromo Q			Monna				Mosadi				Palomoka	
MPHATO	LEGATO LA NQF	MOKGWA WA KGALE	Moafrika	Mokhalate	Moindia	Mosweu	Moafrika	Mokhalate	Moindia	Mosweu	Monna	Mosadi
Thuto yeo e Akaretšago le Tlhahlo (GET)	1	Ga go sekolo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Kreiti 0 / Pele ga sekolo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Kreiti 1/ Sub A	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Kreiti 2/ Sub B	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Kreiti 3/ Std1/ABET 1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Kreiti 4/ Std 2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Kreiti 5/ Std 3/ ABET 2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Kreiti 6/ Std 4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Kreiti 7/Std 5/ABET 3	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0
		Kreiti 8/ Std 6	5	0	0	0	2	0	0	0	5	2
		Kreiti 9 /Std 7/ ABET 4	20	0	0	0	4	0	0	0	20	4
Thuto ya go feta le Tlhahlo	2	Kreiti 10/ Std 8/ N1	161	1	0	14	29	0	0	0	176	29
	3	Kreiti 11/ Std 9/ N2	276	1	0	10	55	0	0	0	287	55
	4	Kreiti 12/ Std 10/ N3	774	1	0	53	159	1	0	10	828	170
Thuto Godingwana Tlhahlo (HET)	5	Ditiploma / Disetifikeiti	113	2	0	44	49	1	0	5	159	55
	6	Digrata tša Mathomo / Digrata tša Godingwana	29	0	0	5	13	0	0	2	34	15
	7	Digrata tša Honase /Masetase	4	0	0	0	4	0	0	0	4	4
	8	Bongaka	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0
PALOMOKA			1383	5	0	127	315	2	0	17	1515	334

Theibolo 5: AET Patšete le Ditebanyo

Magato a AET	Ponelopele				
	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024	2024/2025
AET 1	3	3	3	3	3
AET 2	3	3	3	3	3
AET 3	3	3	3	3	3
AET 4 / NQF Lev	3	3	3	3	3
PALOMOKA	12	12	12	12	12
Patšete	R 200 000	R 212 000	R224 720	R238 203	R252 495

2.2.3 Thuto ya ba Bagolo le Tlhahlo (AET)

Kua Booyesendal bašomi ka moka ba feditše lengwalo la Kreiti 9/ Mphato wa 7/ AET 4 pele ba thwalwa, ka fao, lenaneo la AET la Booyesendal le tla bea šedi setšhabeng. Mokgwa wa Booyesendal wa go phetha katlego ya dipersente tše 100, e be e ka ba go ba go tšea sehlopha sa legato la 1 ka ngwaga gore ba tšwe legatong la AET 4.

Leanotiragatšo le le tliša magato a go diragatša le tshepetšo go phethagatša AET Booyesendal.

Theibolo 6: Leanotiragatšo la AET

Kgato ya tiro	Letšatšikgwedi leo le Nepilwego
Booyesendal e tla aba tshedimošo ka Dihlongwa tšeo di hlamilwego lefelong la maleba leo le lego kgauswi le setšhaba le go thwalwa ga moabi wa ditirelo.	Mo dikgweding tše 6 tša tumelelo ya SLP
Kwalakwatša go bitšwa ga batho bao ba nago le kgahlego.	Thomiša ka diklase

2.2.4 Borutelatiro

Re a lemoga gore šedi ye kgolo ya Leano la Bosetšhaba la Tlhabollo ya Bokgonii ke tlhahlo ya barutwana bao ba se nago mešomo gomme Booyesendal e ikemišeditše go aba dithutelatiro tšeo di amogelago maamong a bosetšhaba tšeo khwalithi ya tšona e tlogo tiišetšwa ke MQA le DMRE. Mananeo a thutelatiro a theilwe godimo ga mengwaga ye meraro ya go kopanywa ga thuto le tlhahlo ya tiragatšo gomme Booyesendal e tla hlohleletšwa ke kgopolo ya tlhokego ya bokgoni ge e kgetha dithutelatiro go ya ka bohlokwa bja tšona.

Theibolo 7: Ditebanyo tša Thutelatiro 18.2 tiišetša dipalo tša bjale tša 2021

Legoro 18.2	Ponelopele									
	2020/2021		2021/2022		2022/2023		2023/2024		2024/2025	
	Bjale	Bathwalwa ba baswa	Bjale	Bathwalwa ba baswa	Bjale	Bathwalwa ba baswa	Bjale	Bathwalwa ba baswa	Bjale	Bathwalwa ba baswa
Thutelatiro ya Meepo	10	0	10	0	0	5	5	0	0	5
Thutelatiro ya Bointšeneere	49	7	10	7	0	8	15	0	0	8
Dithutelatiro tša Tshepedišo			0	5	0	5	0	5	0	5
Palomoka	59	7	20	12	0	18	20	5	0	18
	66		32		18		25		18	
Patšete	R 2 195 871		R 1 707 385		R 1 017 969		R 1 498 676		R 1 143 879	

Theibolo 8: Ditebanyo tša Borutelatiro 18.1

Legoro 18.1	Ponelopele									
	2020/2021		2021/2022		2022/2023		2023/2024		2024/2025	
	Bjale	Bathwalwa ba baswa	Bjale	Bathwalwa ba baswa	Bjale	Bathwalwa ba baswa	Bjale	Bathwalwa ba baswa	Bjale	Bathwalwa ba baswa
Thutelatiro ya Meepo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Thutelatiro ya Bointšeneere	9	21	21	18	39	0	18	21	21	18
Dithutelatiro tša Tshepedišo	0	0	0	5	0	5	0	5	0	5
Palomoka	9	21	21	23	39	5	18	26	21	23
	30		44		44		44		44	
Patšete	R 1 509 981		R 2 347 518		R 2 488 369		R 2 637 671		R 2 795 931	

2.2.5 Leano la Bokgoni bja lefelong la Mošomo le Pego ya Tlhahlo ya ngwaga le ngwaga

Maano a Bokgoni bja Mošomong le Dipego tša Tlhahlo tša Ngwaga le ngwaga di tla mphsafatšwa, go phethwa le go tsenywa ka matšatšikgwedi a maleba a thomelo ya ngwaga le ngwaga. Ditefelo tšeo di nyakegago tša motšhelo wa bokgoni di tla lefša go ba Ditirelo tša Afrika Borwa tša Letseno gomme dikerante tša borutelatiro le mananeo a bokgoni di tla lekolwa.

Bokgoni bjo bo latelago (bjoo bo sa felelego mo) bo tla rutwa Booysendal:

- Tlhahlo ya Moepo ya Motheo
- Tlhahlo ya Bokgoni ya A le B
- Boetapele le Tlhahlo ya Botlhokomedi
- Tlhahlo ya Thutamaswika le bointšeneere bja Maswika

Theibolo 9: Tšwelopele yeo e theilwego godimo ga Tlhabollo ya Bokgoni (WSP)

Legoro la Tlhahlo	Ditebanyo				
	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024	2024/2025
Go epa	1255	1550	1693	1741	1779
Bointšeneere	675	790	842	846	846
Go šoma / Khonsentreithara	235	238	238	238	238
Ditirelo	305	242	242	242	242
PALOMOKA	2470	2820	3015	3067	3105
Patšete	2,800,000	2,968,000	3,146,080	3,334,845	3,534,935

2.2.6 Tlhahlo ya Bokgoni bja go šoma mafelong a mantši

Maikemišetšo a go aba bokgoni bja go šoma mafelong a mantši, ke go tlabakela bašomi ka bokgoni bjoo ba ka kgonago go bo šomiša ka ntle ga tikulogo ya meepo, go lebeletšwe bogolo bja bona le lefelo leo ba tšwago go lona. Nako ya maksimamo ya dithuto ke dikgwedi tše tharo. Baabaditirelo bao ba ngwadišitšwego ba tla tsenywa lenaneong la go phethagatša mananeo a a ditlhahlo.

Theibolo 10: Ditebanyo tša bokgoni bja go šoma mafelong a mantši

	Ponelopele				
	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024	2024/2025
Bokgoni bja Motheo bja bašomi	4	4	4	4	4
	4	4	4	4	4
	4	4	4	4	4
Palomokanyane	12	12	12	12	12
Bokgoni bja Motheo bja					
	4	4	4	4	4
	4	4	4	4	4
	2	2	2	2	2
	14	14	14	14	14
Palomokanyane	24	24	24	24	24
Palomoka	36	36	36	36	36
Patšete	R 188 858	R 200 189	R 212 200	R 224 932	R 238 427

2.2.7 Dikgoba tša mošomo tšeo go lego boima go di tlatša

Booyseidal e sekasekile dinyakwa tša bašomi go ya ka lekala la thuto go utulla bokgoni bjoo bo sa humanegego gabonolo le go hlabolla maanotiro a maleba go swana le mananeo a borutelatiro le dipasari. Boradithekeniki ba go šoma ka metšhene, Boradiintšheneere ba maswika, Bašomi ba Difehlamoya, Radipolane wa botheknikhale bja moepo, le badiri ba gare ga bokgoni bjoo re sa nyakago go bo hlabolla.

Theibolo 11: Dikgoba tša mešomo tšeo di letetšwego tšeo go sego bonolo go di thiba – Go tloga go R

Legato la mošomo	Leina la mošomo wa sekgoba	Lebaka le legolo la go palelwa ke go tlatša sekgoba
Bolodi bja godimo	Ga go selo	
Bolaodi bja Bosiniara	Ga go selo	
Ba dithuto tša profešenale le ditsebi tšeo di nago le boitemogelo le balaodi ba magareng, bašomi ba mangwalo a dithuto, balaodi ba maemo a fase le balekodi	1. Dithekenišetne tša metšhene 2. Boradientšeneere ba maswika 3. Boradientšeneere ba Mohlagase le bomakhanekhe	Bokgoni bjo bo sa humaganegego gabonolo

Bašomi ba bokgoni bja theknikhale ba mangwalo a dithuto a maleba, diforomane le disupharinthendente	1. Mothwadi wa Moepo 2. Barwadi 3. Go fehlwa ga moya / Tekolo	Bokgoni bjo bo sa humaganegego gabonolo
Ba bokgoni bjo bonyenyane le diphetho tša boikgethelo	Bašomi	
Bao ba se nago bokgoni le go tšea diphetho tša go hlamatsega	Ga go selo	

2.2.8 Magato a go šomana le dikgoba tša mešomo ya bokgoni bjoo bo sa humanegego ga bonolo :

- Go kgetha le go hlabolla baithuti ba Bointšeneere dithuto tša metšhene le go kopanya le go phatlalatša – bona Dinepo tša Borutelatiro (Theibolo 6)
- Šupa batho ka kgorong ya go lekola le go ba hlabollela go ba bathadi go ya ka leano la tlhabollo
- Kgetha le go hlabolla baituti ba pasari go tloga ngwageng wa mathomo go ya go wa boraro ka lekaleng a bointšeneere bja maswika.

2.3 Leano la Tšwelopele Mošomong

2.3.1 Matseno

Booyseidal e ikemišeditše go laola ka bokgwari talente yeo e lego nayo gore go matlafatšwe bašomi bao ba thwetšwego ka tsela yeo e tlogo fihlelela dinyakwa tša leano la kgwebo la Khamphani. Karolo ye e hlalosa tsela ya tšwetšopele ya mošomo ya Booyseidal, phethagatšo ya yona ya go sepelelana le Leano la Tlhabollo ya Bokgoni le leano la Tšwelopele ya Mošomo. Tšwelopele ya bašomi ka o tee ka o tee e tla laolwa ka Maano a Tlhabollo a motho ka boyena gotee le Leano la Tlhabollo ya bokgoni.

.

2.3.2 Dinepo tša Tšwelopele ya Mošomo

Ge go šeditšwe tlhokego ya bokgoni le boitemogelo bja maleba gore go fihlelelwe Ditebanyo tša HDP tša taolo Booyseidal e tla šupa sehlopha sa Talente ya HDP gotee le dinyakwa tša tlhabollo tšeo di feleletšego tša batho bao ba šupilwego.

Go tlaleletša lenaneo la go hlahlwa, Booyseidal e tla šupa baithuti ba potlakišo le tlhahlo ka maano a yona a Tlhabollo ya motho ka o tee. Se se tla akaretša dinyakwa tšeo di ikgethilego tša tlhahlo tša mešomo ya bona ya bjale le go šupa mešomo ya ka moso le go hlalosa dinyakwa tša thlahlo tšeo di amanago natšo.

Taolo ya Bašomi ka thušano le bolaodi, ba tla rwala maikarabelo a tlhahlo le botlhokomedi. Lenaneo la tlhahlo le potlakišo di tla ntšhwa leanong la tekano ya mešomo gomme le tla kopanywa le leano la moepo la tlhabollo ya bokgoni le lenaneo la thulaganyo ya tatelano. Le tla bopša ke tlhahlo ya balaodi ba legato la mathomo ka go fapafapana ga bona go ya go barutwana, ka konteraka ya semmušo gare ga bobedi, bjoo bo kopantšwego ka lenaneo la taolo ya mošomo.

Matsapa a tlaleletšo a go hlabolla le go potlakiša Batho bao ba Dikilego ba phaetšwe thoko (HDP) a tla akaretša:

- Peakanyo ya mešomo le tlhabollo ya bokgoni ga di direlwe fela ba talente le bokgoni bja maemo a godimo eupša le bašomi ba magato a fase;
- Tshepedišo ya tlhahlo ya Bao ba dikilego ba phaetšwe thoko (HDP);
- Peakanyo ya tatelano;
- Mananeo a Tlhabollo ya Bašomi ka Dikgorong;
- Taolo ya Mananeo a Tlhabollo
- Go gopola bašomi bao ba kgethilwego gore ba išwe dibakeng tša thomelo le potlakišo ya mananeo a thuto;
- Go fa baswa bao ba nago le bokgoni dipasari tša go ithutela grata ya dikhomese goba theknikhale ka maikemišetšo a go tla go šoma intasetering ya meepo; le
- Go lekanya katlego ya matsapa ao a tlišeditšwego go hlabolla baithuti Bao ba dikilego ba phaetšwe thoko sehlopheng sa ditalente ka Lenaneo la Taolo ya Mošomo.

Theibolo 12: Tšwetšopele ya Ditebanyo tša Mošomo (lenaneo la tlhabollo leo le potlakišitšwego)

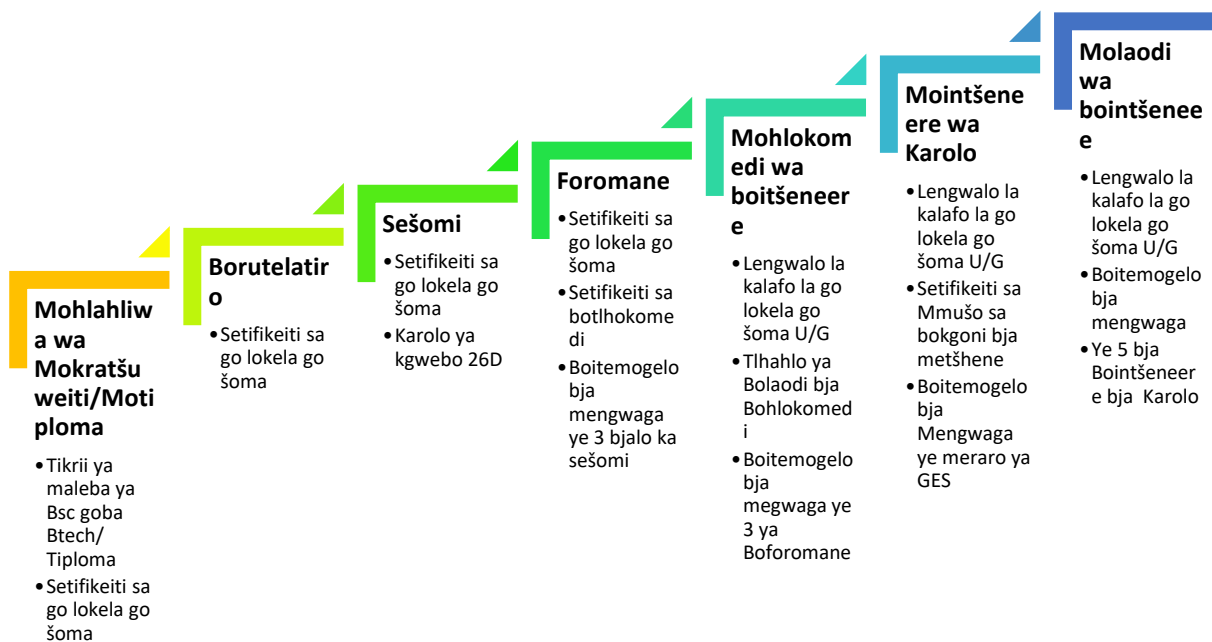
Legoro	Ponelopele				
	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024	2024/2025
Palo ya Bao ba dikilego ba Phaetšwe toko ka sehlopheng sa Ditalente/ batho bao ba nago le bokgoni	9	9	10	10	10

2.3.3 Tshepedišo ya tsela ya Mošomo

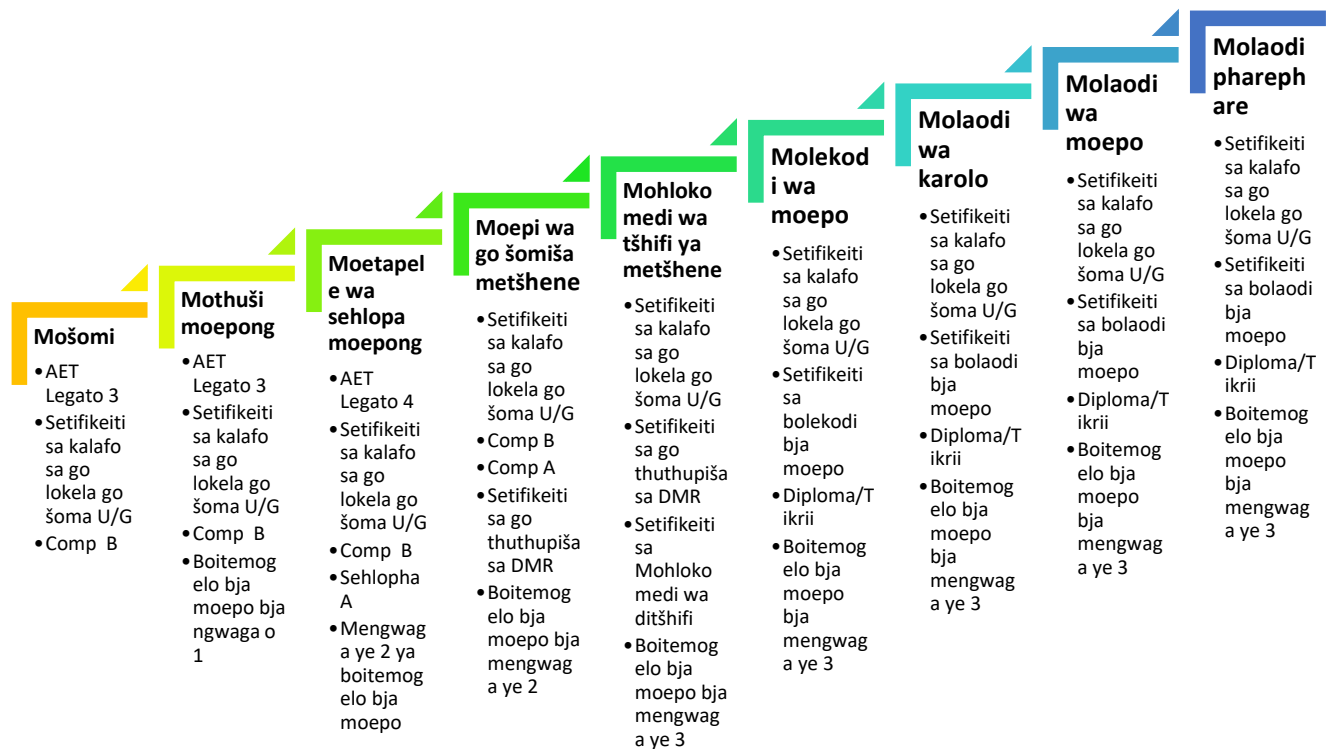
Booyse dal e hlamile ditšhate tša tsela ya mošomo tša mahlakore ka moka ao a amegago moepong. Tšhate ya tsela ya mošomo e laetša thuto, bokgoni le boitemogelo tšeo di tšwelago pele.

Theibolo 13: Leano la Tšwelopele ya Mošomo

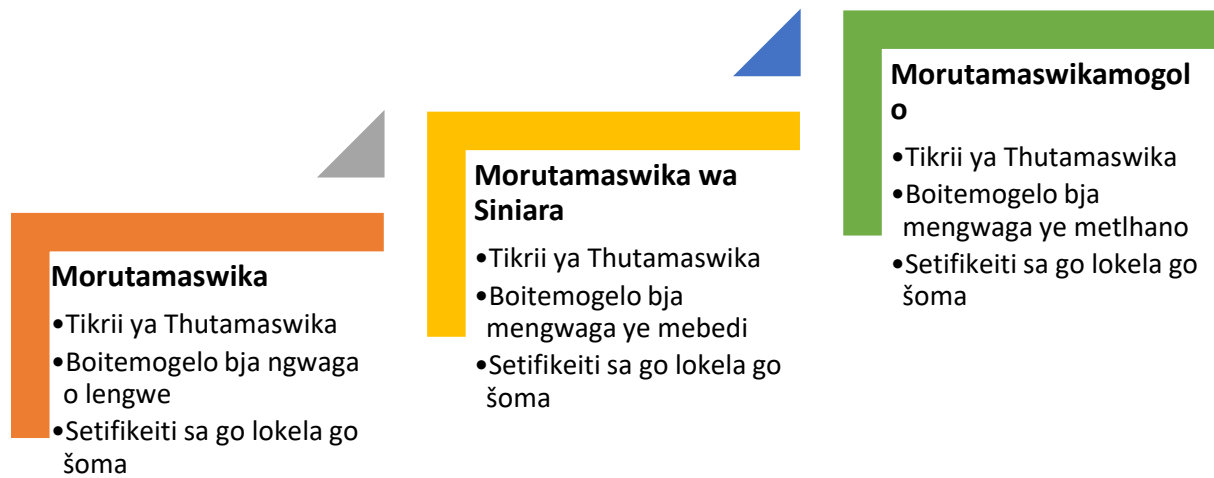
MOHUTA WA MOŠOMO	2020/2021			2021/2022			2022/2023			2023/2024			2024/2025		
	BP	Act	Var	BP	Act	Var	BP	Act	Var	BP	Act	Var	BP	Act	Var
Bointšeneere	675			790			842			846			846		
Ditirelo tša bothekeniki bja moepo	64			65			65			65			65		
SHEQ	34			34			34			34			34		
Matlotlo	72			72			72			72			72		
Taolo ya Bašomi	135			71			71			71			71		
Go epa	1255			1550			1693			1741			1779		
Tšhepedišo	235			238			238			238			238		

Seswantšho 5: Tšhate ya Bokgoni bja go swana :

Seswantšho 6: Go epa – Tsela ya mošomo wa Mošomamoepong

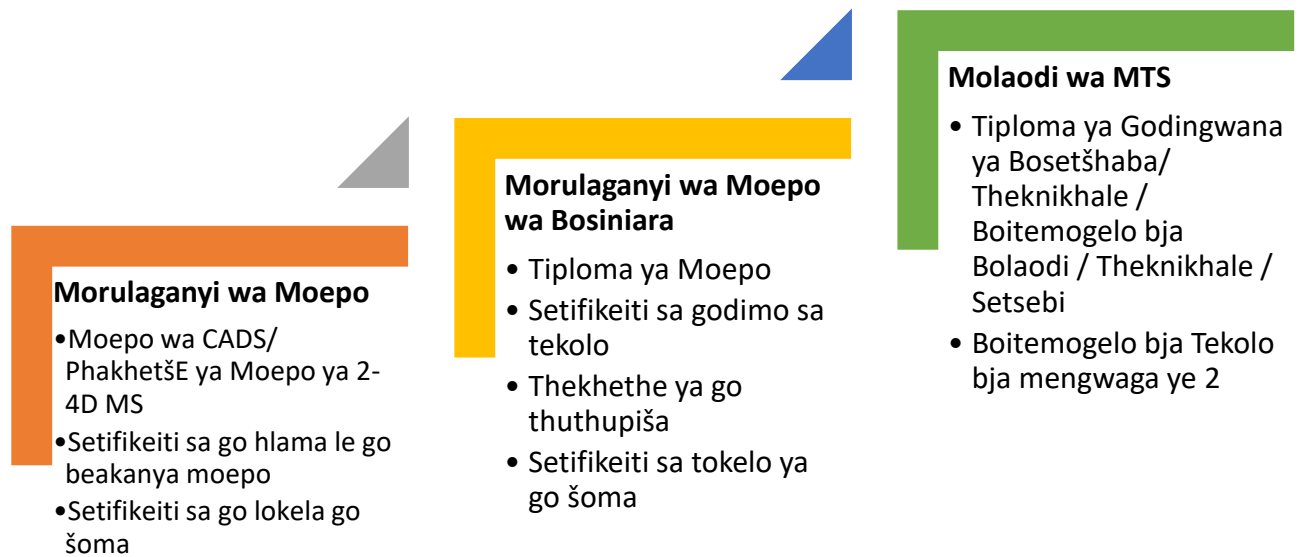
Seswantšho 7: Tšhate ya Tatelano ya Tsela ya Mošomo : MTS – Tsela ya mošomo wa Thutamaswika

Seswantšho 8: Tšhate ya Tatelano: MTS – Tsela ya mošomo wa go fehla moya

Figure 9: Tšhate ya Tatelano: MTS – Tsela ya Mošomo wa Morulaganyi wa Moepo

2.4 Leano la Tlhahlo

2.4.1 Matseno

Tlhahlo ke mokgwa woo Booyesendal e tlogo o šomiša ka moo e ka kgonago ka gona go thekga le go godiša bašomi ba yona le bašomišani ba yona bao e rekago ditirelo le ditšweletšwa go bona. Tlhahlo e tla ba ka tsela yeo e sego ya semmušo le ya semmušo. Tlhahlo e tla šomišetšwa go kgonthišiša phetisetšo ya tsebo, bokgoni le boitemogelo bjoo e lego motheo wa šedi ya Khamphani bathong le tlabollo ya batšweletši gotee le tekano, mešomo le mananeo a taolo ya tatelano.

2.4.2 Mananeo a Tlhahlo ya Bašomi

Lenaneo la tlhahlo la Booyesendal le tla theiwa selekanyo sa nepo go lateka sephetho sa bolaodi. Selekanyo se se tla akaretša go potlakišwa ga bašomi bao ba bontšhago bokgoni (kudu Bao ba dikilego ba Phaetšwe Thoko). Bahlahli ba tla kgethwa ka tshepedišo ya leano la tatelano gomme ba tla akaretša batho bao mešomo ya bona e nyakago go kaonafatšwa. Lenaneo leo le šišintšwego le tla ba le dintlhahlahlo, goba dintlhakemo tša go swana go thuša go hlahla tlabollo ya bašomi.

Ditebanyo tše di latelago tša makgoladitsela di tla šomišwa sehlopheng sa ditalente .

Theibolo 14: Ditebanyo tša Tlhahlo

Legoro	Ponelopele				
	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024	2024/2025
Bahlahlwa kamanong ya tlhahlo	36	38	34	40	34

2.5 Borutelatiro le Leano la Pasari

2.5.1 Matseno

Karolo ye e akaretša borutelatoro bja Booyseidal, thušo ya dithuto le leano la pasari le phethagatšo ya yona go bapa le Leano la Tlhabollo ya Bokgoni. Bašomi ka moka ba hlohleletšwa go kaonafatša dithuto tša bona goba go humana mangwalo a maswa a dithuto. Booyseidal e tla gokarela sekema sa thušo ya dihtuto go ya ka moo se dumeletšwego ke Khamphani, e lego seo bašomi ka moka bao ba ithutelago dithuto tša maleba ba ka se humanago.

2.5.2 Sekema sa Pasari

Nepo ya Sekema sa Pasari sa Booyseidal ke go kgonthišiša go goketšwa, tlhabollo le go swara ga batho ba maemo a godimo. Kgatelelo ya sekema se e tla ba go šupa baswa ba bohlale bja maemo a godimo bao ba dikilego ba phaetšwe thoko ka dikolong tša tikulogo e le go matlafatšo ya diprofešenale tša moepo tša tlhabollo tšeo di tlogo tlatša dikgoba tše bohlokwa bjale le ka moso. Kgoro ye nngwe le ye nngwe e tla tšweletša dinyakwa tša bašomi ka lenaneo la Taolo ya Bašomi. Yona e tla kgokaganywa le mananeo a leano le thulaganyo ya mošomo le go bea šedi godimo ga dinyakwa tša Tekano ya Mošomo le boraditiploma ba bjale goba bao ba nago le digrata ka lenaneong. Maano ao a amogetšwego a tla šupa palo ya bao ba nago le digrata / ba ditiploma bao ba swanetšego go thwalwa le palo ya dipasari tšeo di swanetšego go fiwa.

Theibolo 15: Tebanyo ya Pasari

Legoro la Pasari	Ponelopele									
	2020/2021		2021/2022		2022/2023		2023/2024		2024/2025	
	Bjale	Bathwalwa ba baswa	Bjale	Bathwalwa ba baswa	Bjale	Bathwalwa ba baswa	Bjale	Bathwalwa ba baswa	Bjale	Bathwalwa ba baswa
Bointšeneere bja Moepo	3	4	5	1	5	1	6	0	2	4
Bointšeneere bja Metalutši	2	1	3		1	2	3	0	2	1
Bointšeneere bja Mohlagase le bomakhanekhe	2	4	5	1	5	1	6	0	2	4
Thutamaswika	1	1	2		1	1	2	0	1	1
Bointšeneere bja maswika		1	1	1	2		2	0	1	1
Ditšhelete le Thutatšhupatlotlo		0		1	1		1	0	1	0
Taolo ya Bašomi		1	1		1		1	0	0	1
Tekolo ya Moepo	1	1	1		1		1	0	0	1
Palomoka	9	13	18	4	17	5	22	0	9	13
	22		22		22		22		22	
Patšete	R3 415 459		R3 620 386		R3 837 609		R4 067 865		R4 311 936	

2.5.3 Lenaneo la Borutelatiro

Leano la Booyensdal la borutelatiro, le na le ditsela tše pedi :

- Yeo neo ya yona e lego go kgonthišiša tšweletšo ya boradiprofešenale ba mangwalo ba maleba ka boiketlo. Boradiprofešenale bao ba sa tšwago go hwetša digrata/ Baithuti ba Yunibesithi ya Theknolotši bao ba itlwaetšago mošomo ba sepetšwa ka lenaneo la tlhabollo, leo le šomago bjalo ka borutelatiro, mo dikgweding tša go ka ba 24, go kgonthišiša tlhahlo ya maleba le tlhabollo Makaleng a dithuto ka go latelana ga tšona. Ka nako yeo boradiprofešenale ba baswa ba a hlahlwa le go laetšwa tsela; gape
- Seo nepo ya sona e lego gore borutelatiro bo fihlelelege go boradipasari le / goba dikretšuaite tša go tšwa baduding ba tikulogo bao ba nyakago boitemogelo bja mošomo le o fahlogela intaseteri ya meepo ka maikemišetšo a go feletšwa digrata /ditiploma tša bona. Ka lebaka leo, šedi ya pele e tla fiwa thutamaswika, tekolo, bointšeneere bja maswika le bointšeneere. Go tla šoma ditebanyo tše di latelago.

Theibolo 16: Ditebanyo tša Borutelatiro

Legoro	Ponelopele				
	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024	2024/2025
Borutelatiro	53	53	53	53	53
Patšete	R1 911 000	R2 025 660	R2 147 199	R2 276 030	R2 412 591

2.5.4 Tlhokomedišo ya Baithuti

Booyseidal e lemoga gore khamphani e ka hlola tlhokomedišo ya dibaka tšeo di amanego le meepo ka gare ga setšhaba sa yona. Baithuti bao ba laetšago kgahlegelo le phišegelo ba tla tsenywa ka gare ga lenaneo la pasari goba ba laetšwa tšwelopele ye nngwe ya mošomo goba dikgetho tše dingwe ka gare ga moepo. Se se tla bopa karolo ya tsenogare ya go hlatloša ya lebaka le letelele ya ditšhaba tšeo di lego tikulogong ya moepo le dinagamagae.

KAROLO 3

LEANO LA TEKANO YA MOŠOMO :

MOLAO 46 (B)

3. Tekano ya Mošomo

3.1 Tekolo

Moepo wa Booyensdal o hlokometše maikemišetšo a Molao wa Tekano ya Bašomi wa 1998 wa go hlama leswa go tšwa tlhokegong ya tekano le go se swane ka tikulogong ya mošomo. Moepo wa Booyensdal o amogela Molao wa Tekano ya Mešomo bjalo ka leano la go tšwetšapele dibaka tša go lekana le go šomana le bašomi ka tsela ya go se tšee lehlakore go sa šetšwe diphapang tša bona.

Ka go latela karolo 21 ya Molao wa Tekano ya Mošomo, Booyensdal e tla romela palo ka moka ya bašomi, go akaretšwa tlhophollo ya Bao ba dikilego ba Phaetšwe thoko bolaoding le bsadi mepong ka Kgorong ya Mešomo ka dinako tša go bega tšeo di beilwego. Pele ga go romela pego Komite ya Tekano ya Mešomo e tla kopana gore go šupše mafelo a mangwe le a magwe ao a swanetšego go fiwa šedi.

Dipalopalo tša Tekano ya Bašomi, go latela Foromo S ka Mamatletšong II ya MPRDA.
Melao:

Theibolo 17: Foromo S ya bašomi ba Booyensdal – 2024

Magato a Mošomo	Monna				Mosadi				Batšwantle		Bagolofadi		Palomoka
	A	C	I	W	A	C	I	W	Monna	Mosadi	Monna	Mosadi	
Bolaodi bja godimo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bolaodi bja bosiniara	3	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	6
Bolaodi bja gare	23	1	-	22	5	-	-	3	1	-	-	-	55
Bolaodi bja bojuniara	294	3	-	111	69	1	-	13	8	-	-	-	499
Bokgoni bjo bo sa felelago	1115	1	-	2	264	1	-	5	1	-	-	-	1389
Ga go na bokgoni	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
PALOMOKA YA BA SARURI	1435	5	-	137	339	2	-	21	10	-	-	-	1949

Theibolo 18: Profaele ya bašomi ka moka ba Lekala la Booyesendal (Theibolo T Profaele ya bagolofadi: Ponelopele)

Magato a Mošomo	Monna				Mosadi				Batšwantle		Palomoka
	A	C	I	W	A	C	I	W	Monna	Mosadi	
Bolaodi bja godimo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bolaodi bja Bosiniara	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mangwalo a dithuto a profešenale le ditsebi tšeo di nago le boitemogelo le bolaodi bja gare	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bašomi ba bokgoni bja teknikhale le mangwalo a dithuto, bolalodi bja juniara, bahlokamedi, diforomane, le disuparintendente	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bokgoni bjoo bo sa felelago le go tšea diphetho ka kgetho	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	2
Bao ba se nago bokgoni le go tšea diphetho goo go hlalositšwego	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
PALOMOKA YA BA SA RURI	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	2
Bašomi ba nakwana	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
PALOMOKA YEO E FELETŠEGO	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	2

3.1.1 Bao ba dikilego ba phaetšwe thoko Bolaoding

Pholisi ya Booyesendal ya Tekano ya Mešomo e tla ba karolo ye bohlokwa ya boitlamo bja khamphani bja go aga kemedi ya bašomi yeo e šomago botse, go kgonthišiša tekano ya bašomi ka moka gape e bile e bopa karolo ye bohlokwa ya Leano la Khamphani la Taolo ya Bašomi.

Khamphani e tla oketša ponelopele ya yona ka go goketša bašomi ba maemo a godimo. Matsapa ao a tseneletšego a tla lebišwa go šupeng Bao ba dikilego ba phaetšwe thoko bao ba nago le ditalente, le go ba nea tlhahlo yeo e tseneletšego le matsapa a tlhabollo go ba thuša tšwelopeleng ya bona.

Lengwalo le leswa la Meepo le nyaka gore ditebanyo tše ikgehilego e be go kgatha tema ga Bao ba dikilego ba Phaetšwe thoko maamong a bolaodi, gomme ke ka lebaka leo sengwalwa se se tšweletšago maano a go kgonthišiša gore moepo o tšwela pele ka legato la bjale la tšhomišano le go godiša go kgatha tema ga bao ba dikilego ba phaetšwe thoko bolaoding go latela leano la kgwebo.

3.1.2 Leano le Maikemišetšo

Booyesendal e tla diragatša maano a magolo a mane go kgonthišiša gore ditebanyo tša yona tša Tekano ke tša nnete gape di a fihlelelega. Tšona e tla ba go:

- Hlabolla bašomi Bao ba dikilego ba phaetšwe thoko bao ba laetšago bokgoni;
- Potlakiša Bao ba dikilego ba phaetšwe thoko gomme ba na le bokgoni;
- Goketša Bao ba dikilego ba phaetšwe thoko gore e be bašomi ba mangwalo, ba go hlahlwa goba boradipasari; le
- Go swarelela bašomi bao ba lego gona.

Go tlhabolla le go potlakiša baithuti Bao ba dikilego ba phaetšwe thoko gore go fihlelelwe ditebanyo tša Bao ba dikilego ba phaetšwe thoko maamong a bosiniara le bolaodi ka bontši, baithuti Bao ba dikilego ba phaetšwe thoko ba swanetše go tlhabollwa le go potlakišetšwa go kgonthišiša gore ba na le mangwalo ao a swanelanago le dikgoba tšeo ba tlogo thwala go tšona. Tlhokego ya bokgoni intasetering ya meepo e ra gore ditebanyo tša Tekano ya Mošomong di tla fihlelelwa ka ditsela tša go ithomela; godimo ga go balwa ga batho dithulaganyong tšeo di tlwaelegilego.

Theibolo 19: Ditebanyo tša go Kgatha tema ga Basadi Moepong ka Booyesendal

Booyesendal Platinum (Pty) Ltd		Ponelopele ya WIM									
Legato la Mošomo	Grade	2020/2021		2021/2022		2022/2023		2023/2024		2024/2025	
		%	No	%	No	%	No	%	No	%	No
Bolaodi bja godimo	F	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bolaodi bja bosiniara	E	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bolaodi bja gare	D	20.6	7	21.6	8	21.6	8	21.1	8	21.1	8
Bolaodi bja bojuniara	C	21.6	104	21.0	113	21.5	123	21.5	124	21.6	126
Bokgoni bjoo bo sa felelago	B	17.4	199	14.9	211	14.6	223	14.7	231	15.2	244
Ga go na bokgoni	A	14.1	84	14.2	82	14.2	86	14.6	89	14.3	87
Basadi Moepong		17.5	394	16.1	414	16.0	440	16.1	452	16.4	465

Theibolo 20: Ditebanyo tša go kgatha tema ga Bao ba dikilego ba phaetšwe Bolaoding

Lekala la Booyesendal		HDPS Forecast									
Legato la Mošomo	Kreiti	2020/2021		2021/2022		2022/2023		2023/2024		2024/2025	
		%	No	%	No	%	No	%	No	%	No
Bolaodi bja bosiniara	F	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bolaodi bja bosiniara	E	66.7	4	66.7	4	71.4	5	71.4	5	71.4	5
Bolaodi bja gare	D	52.3	34	54.4	37	54.4	37	55.1	38	55.1	38
Bolaodi bja bojuniara	C	73.7	482	72.7	539	73.0	573	73.0	577	73.2	583
Bokgoni bjoo bo sa felelago	B	99.2	1141	99.0	1413	98.8	1530	98.7	1571	98.7	1603
Ga go na bokgoni	A	100	595	100	578	100	607	100	610	100	609
Palomoka ya bao ba dikilego ba phaetšwe thhoko bolading		53.5	38	55.4	41	56.0	42	56.6	43	56.6	43
Palomoka ya Bolaodi bja Moepo		71		74		75		76		76	
Palomoka ya Bašomi		2470		2820		3015		3067		3105	

Dipersente go ya ka legato (Paterson Band) e emela persente ya basadi goba Bao ba dikilego ba phaetšwe thoko go palomoka ya bašomi ka gare ga Legato. Go iša dipalo go ya kgauswi ka ditheibolong moo go tšweletšwago go ka feleletša ka tšharakanyo ya dikhomphutha.

KAROLO 4

*TKHABOLLO YA SETŠHABA SA
MOEPONG:*

MOLAO 46 ©

4. Tlhabollo Ya Ekonomi Ya Badudi Ba Kgauswi Le Moepo

4.1 Tshedimošo ya botšo ya leago le ekonomi

4.1.1 Mmasepala wa Tikulogo wa Fetakgomo Tubatse

Mmasepala wa Tikulogo wa Fetakgomo Tubatse ke mmasepala wa legoro la B, gape ke wo mongwe wa bommasepala ba bane ba ka Tikulogong ya Mmasepala wa Sekhukhune. O be o tsebega ka la “The Lim 476”. Mmasepala wa Tikulogo wa Fetakgomo Tubatse o hlamilwe le go tsebišwa semušo go latela Karolo 12 ya Tsebišo ya Kuranta ya Probentshe ya Limpopo ya 2735, yeo hlogo ya yona e lego: “Tsebišo go latela s12 ya mmušo wa Tikulogo: Molao wa Ditheo tša Bommasepala, wa 1998 (Molao 117 wa 1998): Go hlanguwa leswa ga Bommasepala bao ba lego gona le go hlolwa ga Bommasepala ba baswa”, ka letšatši la 22 Julae 2016 o ntšhitšwe ke Lelokophethiši la mebušo ya tikulogo ka Probentsheng ya Limpopo.

Mmasepala wa Tikulogo wa Fetakgomo Tubatse o hlamilwe e le ditlamorago tša momaganyo gare ga Mmasepala wa peleng wa Tikulogo wa Fetakgomo le Mmasepala wa peleng wa Greater Tubatse, e lego bommasepala bao ba hlamilwego morago ga dikgetho tša Mebušo ya Tikulogo ka 2000, e le dipelo tša boto ya bommasepala ya mellwane. Momaganyo e filwe maatla a mlao morago ga Dikgetho tša Mebušo ya Tikulogo tša 2016, tšeo di bego di swerwe ka di 3 Agostose 2016. Ka bobedi FTM le GTM di be di hlophilwe legorong la bommasepala ba B ka lebaka la sekgala sa tšona le dipharologantšho.

Leano la Limpopo la Kgoolo ya Mešomo le Tlhabollo le šupa toropo ya Burgeraforb bjalo ka lefelo leo le golago ka probentsheng. Go tsenelela ga lefelo la Nagadikgwa la methopo ye mentši ka sistemong ya leswika la sedimenthari la Transefala go feleleditše ka phetolelo ye kgolo ya maswika, yeo e hlolago go tšwelela ga dimenerale tše dingwe tše bjalo ka: khroumu, vanadiumo, platinamo, asbestose, andulusaete, le marela. Ntle le boithomelo bja batho, moepo e sa tliša sebaka se segolo sa motheo wa ekonomi ka lefelong moo ekonomi ya tikulogo e golago ka lebelo.

Mešomo ya moepo le methopo ya tlhago tšeo di lego gona ka lefelong le di hlotše kgonagalo ya go hlabolla boeti le go katološa motheo wa ekonomi ka mmasepaleng.

Seswantšho 10: Mmapa wa Selete wa Context

4.1.2 Pharametha ya Dipalopalo

Go ya ka tshedimošo ya 2011 STATSSA; palomoka ya badudi ba bommasepala ba peleng ba Fetakgomo le Greater Tubatse ge e kopane e ka ba 429 471 ka metse ye 106 050; se se dira gore Mmasepala wa Tikulogo wa Fetakgomo Tubatse e be mmasepala woo o nago le palo ya badudi ya godimodimo ka Seleteng. Tekolo ya setšhaba ya 2016 ge e bapetšwa le dipoelo tša 2011 STATSA tša gore direkhotso tša koketšego ya badudi ba FTLM ya 489 902 (12%) ka koketšego ya metse ye 125 454.

Go ya ka tekolo ya bjale ya badudi ya 2016 metse ya FTLM e oketšegile ka 19 494 (15%). Palomoka ya dipersente tša bommasepala e oketšegile ka 0.43% e lego seo se beago mmasepala go ba wa godimodimo ka Seleteng. Mmasepala o laeditše kgolo ya 8% ka 2016; seo se ka ba se hlotšwe ke mešomo ya meepo yeo e tšwelago pele ka lefelong.

4.1.3 Setšhaba ka Mengwaga le Bong

Theibolo 21: Setšhaba ka Mengwaga le Bong

Phatlalatšo ya setšhaba ka mengwaga le bong			
	Monna	Mosadi	Palomokakgolo
00-14	74 304	73 171	147 475
15-19	32 003	28 667	60 670
20-24	30 329	27 152	57 481
25-29	30 051	28 938	58 989
30-59	61 847	72 347	134 194
60-84+	9 645	21 449	31 094
PALOMOKAKGOLO	238 179	251 724	489 903

Mothopo: Tekolo ya Dipalopalo tša Afrika Borwa, Tekolo ya Setšhaba 2016 go tšwa FTLM IDP 2017/18. Hle lebelela theibolo yeo e akaretšago matlakaleng a 43 – 44 a IDP.

Theibolo yeo e lego mo godimo e laetša bohlatse bjoo bo lekanego bja gore setšhaba sa Fetakgomo Tubatse se oketšegile. Palo ya batho ya 2011, e laetša gore mengwaga ya magareng ya batho ba mmasepaleng, ya banna le basadi e gagaba go 15 - 19 go palomoka ya 60670.

4.1.4 Setšhaba ka Thutafaase le Bong

Theibolo 22: Theibolo ye e lego mo fase e laetša setšhaba ka Thutafaase le Bong :

2011 STATS			TEKOLO YA SETŠHABA YA 2016				
Bommasepala	Monna	Mosadi	Palomoka	Monna	Mosadi	Palomoka	Kelo ya kgoolo
Selete sa Sekhukhune	497 648	579 191	1 076 840	548 463	621 299	1 169 762	0.019
Ephraim Mogale	58 207	65 442	123 648	59 908	67 260	127 168	0.006
Elias Motsoaledi	115 503	133 860	249 363	125 133	143 123	268 256	0.017
Makhuduthamaga	121 282	153 075	274 358	124 963	158 993	283 956	0.008
Fetakgomo Tubatse	202 656	226 814	429 470	238 458	251 923	490381	0.04

Mothopo: Statistics South Africa, CS 2016

4.1.5 Sehlopha sa Batho

Theibolo 23: ye e lego mo fase e laetša batho go ya ka Bong.

	Mosadi	Monna	Palomoka
SEHLOPHA SA BATHO			
Mothomoso	172 654	157 156	329 810
Mokhalate	284	358	643
MoIndia goba MoAšia	307	230	538
Mošweu	2 029	2 380	4 409
Ba bangwe	81	196	277
Palomoka	175 278	160 398	335 676

Mothopo: Statistics South Africa, CS 2016

4.1.6 Leleme

Theibolo yeo e lego mo fase e laetša tlhophollo ya leleme ka sehlopha sa batho. E nyakile go ba Bathobaso ka moka (94%) ba bolela/ ba be ba bolela Sepedi bjalo ka leleme la ka gae, gwa latela SeZulu ka (1.2%), gome ba Bašweu ba arotšwe ka go lekana ka Seisemane (0.5%) le Seafrikantshe ka (0.5%). Ge go bapetšwa le Dipalopalo tša batho Afrika Borwa tša 2001, Sepedi se fokotšegile ka 3.4 gomme SeZulu se oketšegile ka (1.07%).

Table 24: Maleme a Batho

Leleme	Palomoka (2011)	%	Palomoka (2001)	%
Afrikantshe	536	0.5	669	0.7
Seisemane	546	0.5	84	0.09
SeNdebele	570	0.6	65	0.07
SeXhosa	334	0.3	166	0.01
SeZulu	1 159	1.2	1234	0.13
Sepedi	88 142	94	89 725	97.4
Sesotho	147	0.1	108	97.4
Setswana	459	0.4	101	0.11
Leleme la dika	129	0.1	-	-
SeSwati	460	0.4	434	0.47
Tshivenda	161	0.1	92	0.09
Setsonga	632	0.6	495	0.53
A mangwe	445	0.4	22	0.02
Ga go selo	74	0.0		
Palomoka	93 814	100%	92 084	100%

Mothopo: Statistics South Africa, 2011 from FTLM IDP 2017/18.

4.1.7 Maemo a letseno

Theibolo 25: mo fase go laetšwa maemo a letseno ka gare ga FTLM

Maemo a letseno	(2011)	(2007)	(2001)
Ga go letseno	45,253	64,233	121
R 1 – R 400	22,187	26,218	484
R 401 – R 800	2,419	1,905	509
R 801 – R 1 600	12,087	13,699	831
R 1 601 – R 3 200	1,678	1,685	1,475
R 3 201 – R 6 400	2,281	761	1,224
R 6 401 – R 12 800	1,810	1,864	165
R 12 801 – R 25 600	1,034	588	33
R 25 601 – R 51 200	157	167	8
R 51 201 – R 102 400	25	0	6
R 102 401 – R 204 800	28	0	0
R 204 801 goba go feta	27	0	3
Ga se gwa hlalotswa	4,736	-	-
Ga go na selo	74	-	-
Palomoka	93,795	111,120	4859

Mothopo: Statistics South Africa (2011)

4.1.8 Maemo a botlhoki ka Seleteng sa GaSekhukhune

Theibolo 26: mo fase go laetšwa maemo a botlhoki ka seleteng

2011 STATSA			2016 Tekolo ya Setšhaba	
Mmassepala	Palo ya bahloki	Bohloki bjo bo tseneletšego	Palo ya bahloki	Bohloki bjo bo tseneletšego
Sekhukhune	11.3	41.6	13.6	42.4
Ephraim Mogale	27.4	41.4	23.3	45.0
Elias Motsoaledi	28.2	42.2	23.3	44.5
Makhuduthamaga	25.3	42.2	24.2	43.8
Fetakgomo	37.2	43.1	24.5	44.1
Tubatse	22.9	41.1	27.7	43.2

Mothopo: Statistics South Africa (2011)

4.1.9 Maemo a Thuto

Theibolo 27: Maemo a godimodimo a thuto a Motho kua FTLM

Ga go sekolo	95 120	19.42
Kreiti 0	18 553	3.79
Kreiti 1/Sb A/Klase 1	12 883	2.63
Kreiti 2/Sub B/Klase 2	12 709	2.59
Kreiti 3/Mphato 1/AET 1	15 633	3.19
Kreiti 4/ Mphato 2	14 459	2.95
Kreiti 5/ Mphato 3/AET 2	15 429	3.15
Kreiti 6/ Mphato 4	17 087	3.49
Kreiti 7/ Mphato 5/AET 3	14 222	2.90
Kreiti 8/ Mphato 6/ Foromo 1	22 789	4.65
Kreiti 9/ Mphato 7/Foromo 2/AET 4/Setifikeiti sa Mošomo NQF Legato 1	37 182	7.59
Kreiti 10/ Mphato 8/Foromo 3/ Setifikeiti sa Mošomo NQF Legato 2	52 040	10.62
Kreiti 11/ Mphato 9/Foromo 4/NCV Legato 3/ Setifikeiti sa Mošomo NQF Legato 3	63 487	12.96
Kreiti 12/ Mphato 10/Form 5/NCV Legato 4/ Setifikeiti sa Mošomo NQF Legato 4	69 789	14.25
NTC I/N1	652	0.24
NTC II/N2	1 188	0.24
NTC III/N3	1 921	0.39
N4/NTC 4/ Setifikeiti sa Mošomo NQF Legato 5	2 264	0.46
N5/NTC 5/ Setifikeiti sa Mošomo NQF Legato 5	1 148	0.23
N6/NTC 5/ Setifikeiti sa Mošomo NQF Legato 5	2 667	0.54
Setifikeiti seo se lego ka fase ga Kreiti 12/Mphato wa 10	205	0.04
Diploma ya ka fase ga Kreiti 12/Mphato wa Std 10	358	0.07
Setifikeiti sa Godimo sa Bosetšhaba le Kreiti 12/ Setifikeiti sa Mošomo le NQF	1 445	0.29
Diploma le Kreiti 12/Mphato 10/ Setifikeiti sa Mošomo NQF 6	3 695	0.75
Diploma ya Godingwana / Setifikeiti sa Mošomo NQF 7	1 456	0.30
Morago ga Diploma ya Godingwana (Masetase)	1 241	0.25

Tikrii ya Betšhula / Setifikeiti sa Mošomo NQF Legatol 7	2 071	0.42
Tikrii ya Honase/ Masetase ya Profešenale NQF Legato 7	1 481	0.30
Tikrii ya Masetase (Tikrii ya Masetase/ Tikrii ya Profešenale ya Masetase go NQF Legato 9	106	0.02
PHD (Tikrii ya Bongaka /Tikrii ya Bongaka go ya NQF Legato	80	0.02
Tše dingwe	1 372	0.28
Ga go tsebege	4 945	1.01
Ga se gwa hlalloswa	224	0.05
Palomokakgolo	489 902	100.0

4.1.10 Tšhomišo ya Naga

Theibolo 28: Tšhomišo ya naga ya FTLM

PEAKANYO YA SETŠHABA (2002)	MADULO GO YA KA MAGORO	DIKAKANYO TŠA SETŠHABA			KOKETŠEGO YA SETŠHABA		KELO YA KGOLO	
		2005	2010	2020	2005- 2010	2010- 2020	2005- 2010	2010- 2020
577	Lefelo leo le golago: Burgersfort	600	8589	28431	7989	19842	70.3	12.7
14700	Lefelo leo le golago: Driekop	15291	16155	18985	864	2830	1.1	1.6
11065	Lefelo leo le golago: Ga- Kgwete	11510	12161	14291	651	2130	1.1	1.6
207	Lefelo leo le golago: Ohrighstad Palomoka	215	227	267	12	40	1.1	1.6
998	Lefelo leo le golago: Penge	1038	1097	1289	59	192	1.1	1.6
2019	Lefelo leo le golago: Steelpoort Palomoka	2100	2219	2607	119	388	1.1	1.6
54569	Tlhokomedišišo: Batau Palomoka	56762	59968	70475	3206	10507	1.1	1.6
804	Tlhokomedišišo: Ga-Masete Palomoka	836	883	1038	47	155	1.1	1.6
15475	Madulo a legoro la boraro Palomoka	16098	17007	19986	909	2979	1.1	1.6
34773	Tlhokomedišišo: Ga-Masha Palomoka	36171	38213	44910	2042	6697	1.1	1.6
6952	Naga ya kgwebo Palomoka	7231	7640	8979	409	1339	1/1	1.6
115439	Lefelo la setšhaba ka go phatlalala Palomoka	120080	126867	149085	6787	22218	1.1	1.6
257578	Palomokakgolo	267932	291026	360343	23094	69317	1.7	2.2

4.2 Mešomo ye Bohlokwa ya Ekonomi

Dikarolo še di latelago di tla nea tekolokakaretšo ya mafapha a bohlokwa ao a thušago ekonomi ya FTLM:

- Temo;
- Meepo; le
- Boeti.

4.2.1 Temo

Temo ke mothopo wo bohlokwa wa ekonnomi ka ge bogolo bja ditšweletšwa bo bjalwa ka lebaka la maemo a mabotse a mabu, klaemete ya nngamolatšatši le phitlelelo ya meetse ya go išega. Go bunwa mehuta ye e latelago ya ditšweletšwa: dienywa, merogo, mabele, leokodi, senamone, lefela, motsoko, le nama. Methopo ye megolo yeo e hlohleletšago tšweletšo ya temo Dinoka tša Lepelle, Steelpoort, le Spekboom, tšeo di thušago selete ka meetse. Methopo ye ya meetse a tlhago e bohlokwa go nošetšong ya dibjalo mo nakong ye telele le ye kopana..

Naga yeo e nago le kgonego ya go šomišega temo e hwetšwa maribeng a dinoka tše tharo tšeo di boletšwego mo godimo, le ge go le bjalo, karolo ye nngwe ya naga ga e šomišwe ka botlalo mohlala, naga ya Penge yeo e lego lebopong la noka ya Lepelle le tše dingwe.

Naga ye botse ya temo (Naga ya temo ya Tšwelopele) kgauswi le Praktiseer le Bothashoek e šwahletšwe ke baipei e lego seo se tlogelago mešomo ya temo e se na naga yeo e lekanego go bjala go yona. Sekema sa Temo sa Tšwelopele ka Praktiseer, e be e le boithomelo bjo bo botse gomme bo tlogetšwe ke kgoro ya temo ya nama ya ba go tlogela infrastraktšhara ka moka diatleng tša mahodu.

Ga go selete se sengwe ka FTLM seo se laetšago kgonego ya godimo ya go tlogelwa, yeo e ka bago e hlolwa ke phudišo ye kgolo mo nakong ye telele, ya go dirwa ke setšhaba seo se aparetšwego ke bohloki seo se lwelago go rulaganya le go laola lefelo la sona. Go se be le bokgoni ga bona go ba thibela go laola methopo mabapi le tšweletšo ya pakatiro ye telele. Mohuta wo wa temo o dira gore selete se be kotsing ya dikomelelo tša nako le nako tšeo di amago methopo ya selete le kgonego ya go tšweletša dibaka tša mešomo go bao a e hlokago.

4.2.2 Meepo

Go tsenelela ka lefelong la Nagadikgwa ka bohlale maswikeng ao a lego boalong bja lefase sitemong ya Transefala go feleleditše ka metamofisimo wo mogolo woo o hlotšego go utullwa ga dimenerale tše dintši tšeo di akaretšago khroumo, vanadiamo, platiamo, asbestose le marelle ka lefelong.

Le ge go na le meepo ye mmalwa ka lefelong le, methopo yeo e lego gona ga bjale ga se ya dirwa selo. Dipeeletšo ka lefapheng le di bohlokwa ka ge di etla le peeletšo le infrastraktšhara, tšeo di feleletšago ka tšweletšo ya mešomo le go hloheletša koketšego ya dikgwebo. Tlhokego ya kgolo ya ekonomi ka seleteng e nyaka tšhetšo ye kgolo le thekgo go godiša dibaka tšeo di lego gona. Le ge go le bjalo, go swanetše go lemogwa tšhelete yeo e tšwago meepo ya ka Fetakgomo le dilete tše dingwe.

4.2.3 Boeti

Boeti ka FTLM bo sa fokola ka ge bogolo bja mafelo a go kgahla baeti bo le ka ntle ga mellwane ya mmasepala, kudu Blyde River Canyon ya go tsebega lefaseng, le dipolasa tše mmalwa tša diphoofolo tša naga mohlala Kruger National Park, Lešoka la diphoofolo la Malamala, le a mangwe a humanega ka Bohlabela bja lefelo la mmasepala. Lefelo la mmasepala wa FTLM le na le kgonego ya go hlabolla intaseteri ya boeti ka tsela ya go amogela maano a mabedi a go se swane go ya ka moo go laeditšwego ka leanong la FTLM LED. La mathomo ke go tšwetša pele palo ya fase ya diprojeke tša khuetšo ya godimo go ya ka moo di šupilwego ka go GSDM ya leano la Tlhabollo ya Boeti leo makemišetšo a lona e lego go tšwetšapele diprojeke tše dinyenyane, tša boeti tša setšhaba tšeo di tlogo ba le boikemelo bja ditšhelete bja nako ye telele. Lefelo le le humile ka digoketšabaeti kudu tša mehutahuta ya setšo mafelo a histori le bobotse bja tlhago bja naga bjoo bo kgabisitšwego ke mebotso le dithaba. Karolo ya ka Bohlabela ya lefelo la mmasepala (kgauswi le R36) ke lefelo le lekaone la go ka lebiša kgonego ya boeti ka ge e le karolo ya Tsela yeo e nago le kgwebo ye ntši ya Panaroma.

4.3 Khuetšo yeo e sa lokago ya Moepo ka lefelong

Kgonego ya khuetšo e akaretša phalalelo ya batho le tlhabollo ya bodulo bja mekutwana. Go feta moo, go na le kgonego ya go phuhlama ga ekonomi ya tikulogo ge moepo o tswalelwa.

Booyseindal Platinum (PTY) Ltd e hlamilile Foramo ya go kgatha tema ga Bengditseka yeo go yona go bolelwago ka mekutwana le go se hloheletše go ba gona ga yona. Moepo

gape o na le leano la tšweletšo ya mengwako yeo e hlohleletšago motho go ba le ngwako woo e lego wa gagwe.

Booyesendal Platinum (PTY) Ltd e kgatha tema Foramong ya Thibelo ya Bosenyi le SAPS. Ka foramong ye go rerwa ditaba tša go ama mekutwana.

Tšhitišo ditseleng le sephethephethe, go ba gona ga difatanaga tše dintšintši ditseleng tše di sego tša hlokomelwa botse, e ka ba tlhobaboroko setšhabeng. Booyesendal Platinum (PTY) Ltd e ntšha tšhelete ya e romela Sekhwameng sa Tlhokomelo ya Tsela seo se hlamilwego ke borameepo ba tikulogo go hlokomela ditsela. Sona se tla hlokomelwa ka ge se le bohlokwa moepong.

Mešomo ya moepo e ka tshwenyana le mabitla le tikulogo.

Booyesendal Platinum (PTY) Ltd e ageleditše mabitla ka moka gomme ka tšhomišano le EMP e hlokomela naga ka moka yeo go epilwego go yona. Rakonteraka wa tlhokomelo ya tikulogo o filwe mošomo wa go hlokomela tikulogo gomme se se sa ile go tšwela pele.

4.3.1 Papetšo le Mehola ya Phadišano tša Ekonomi ya Tikulogo.

Lefelo la Fetakgomo Tubatse le na le Mafapha a bohlokwa a meepo le tšweletšo, eupša tlhakego ya mešomo e sa le ye kgolo go feta palogare ya probentshe. Tshedimošo go tšwa methopong ya go fapafapana e hlalosa gore ditlhabollo tše diswa tša meepo yeo e šetšego e le gona di ka fokotša tlhokego ya mešomo kudu. Go tšweletše tšhišinyo ya gore moepo e be Zoune yeo e Kgethegilego ya Ekonomi yeo e swanetšego go hlabollwa.

Phokotšo ye nngwe ya kelo ya tlhokego ya mešomo e tla laolwa tsenogare ye maatla ya dihlolongwa tša lefapha la setšhaba ka go kgonagatša phatlalatšo ya lefapha la ekonomi ka tlhabollo ya boleng ka lekala phadišano. Se se hlalosa tlhabollo ya go rotoga ka mafapheng a tšweletšo le kgwebo go reka dilo tše bohlokwa tša moepo go borakgwebo ba tikulogo. E bile e akaretša le tlhabollo ya ka thoko ka tsela ya kago le mphsafatšo ya metsetsedoropo. Mokgwa wo o sepelelana le Leano la Limpopo la Kgodišo ya Mešomo le Tlhabollo.

Dihlohlo tše di akaretšago tše di lebanego le tlhabollo ya ekonomi:

- Go tšwa ga barutegi ka tikulogong;
- Palo ya godimo ya batho ba go se rutege;
- Tlhokego ya infrastraktšhara ya tlhabollo ya temo le boeti;
- Khudugo le phalalelo;
- Palo ya godimo ya HIV/AIDS.

4.3.2 Tlhabollo ye bohlokwa le Leano la Sekhukhune - IDP

4.3.2.1 *Kgolo ya Ekonomi, Tlhabollo le Tšweletšo ya Mešomo*

- Tšweletšo yeo e lebeletšwego:

Tšweletšo e swanetše go bea šedi bathong e sego go ba tiragalo yeo e sepetšwago ke mmušo moo batho e lego baamogedi ba ditirelo tša mmušo. Go dira katlego ya badudi ka moka, mešomo ya lebaka le letelele le tšweletšo ya letseno le phatlalatšo ye kaone ya lehumo, ke selo seo se lego gare dihlohlolong tša mmasepala. Gore go kgonthišiše nepo ye, go bohlokwa gore batho ba kgathe tema ka gare ga ekonomi ye kgolo ya selete le tlhabollo ya leago la setšhaba. Se se tla kgonthišiša gore batho ba selete ke karolo ya kabo ya ditirelo bjalo ka badiri bao ba mafolofolo.

- Mananeo a bohlokwa:
Gare ga mananeo ao a ilego go phethagatšwa tirong ye ke:
 - Tlhabollo ya Kgwebo le Kabo ya dithoto;
 - Tlhabollo ya Temo ;
 - Tlhabollo ya Boeti;
 - Tlhabollo ya Meepo;
 - Papatšo;
 - Kgoketšo ya Dipeeletšo;
 - Mananeo ao a Katološitšwego a Mešomo ya Setšhaba;
 - Tlhabollo ya Bokgoni bja Batho.

4.3.2.2 *Phitlhelelo ya Ditirelo tša motheo le Infrastraktšhara*

- Tšweletšo yeo e lebeletšwego:
Go tlišwa ga infrastraktšhara le gona go kgatha tema ye bohlokwa ka tlhabollong ya ekonomi ya setšhaba. Mafelo ao a sa kgonego go fihlelela infrastraktšhara a tlwaelegile ka palo ya godimo ya bohloki mola ao a kgonago go e fihlelela a phela bokaone. Tlhokego ya infrastraktšhara ya ditirelo tša mohuta ofe goba ofe, e gakatša maemo a botlhoki setšhabeng mola e bile e šitiša le tlhabollo.

Ka lebaka leo, mmasepala o lebane le dihlohlo tše pedi ka lefelong le:

- Ya mathomo ke go katološa phitlhelelo ya ditirelo tše bohlokwa tša mmasepala (meetse, kelelatšhila, mohlagase, le go tlošwa ga metomo ya mantle) bathong bao ba se nago phitlhelelo.

- Ya bobedi e amana le go tlišwa ga tokišo ya ditirelo tšeo di akaretšago tša infrastraktšhara ka lefelong la mmasepala.
- Mananeo a bohlokwa:
Go latela ntlha ye ya šedi ya pele, mmasepala o tla hlabolla mananeo a a latelago:
- Lenaneo la mahala la ditirelo tše bohlokwa;
- Phetišetšo ya ditirelo tša mmasepala mafelong;
- Kabo ya ditirelo tša meetse le tlhokomelo;
- Go tlošwa ga mantle;
- Kabo ya mohlagase;
- Dinamelwa;
- Ditsela;
- Taolo ya kelelo ya meetse

4.3.2.3 Tlhabollo ya Setšhaba le Kopanyo ya Leago

Tšweletšo yeo e lebeletšwego:

Tlhabollo ya setšhaba ke hlohlo ye bohlokwa yeo bommasepala ba lebanego nayo ka maikemišetšo a go hlola setšhaba seo se phelago botse ka boiketlo.

4.3.3 Mafelo a botšwelo bja bašomi ka Probentsheng

Theibolo 29: Ditoropomabapi

Toropo/Bodulo	Selete sa Mmasepala	Mmasepala wa Tikulogo	Probentshe
Mafelo a šedi ya bjako			
Steelpoort, Burgersfort	Sekhukhune	Fetakgomo Tubatse	Limpopo
Mafelo a šedi ka bophara bja ona			
Jane Furse	Sekhukhune	Makhuduthamaga	Limpopo
Roosenekal	Sekhukhune	Elias Motsoaledi	Limpopo
Apel-Gankwana	Sekhukhune	Fetakgomo	Limpopo
Mafelo a botšo bja bašomi			
Jane Furse	Sekhukhune	Makhuduthamaga	Limpopo
Roosenekal	Sekhukhune	Elias Motsoaledi	Limpopo
Apel-Gankwana	Sekhukhune	Fetakgomo	Limpopo
Lydenburg	Enhlazeni	Thaba Chweu	Mpumalanga

4.3.4 Mafelo a botšo bja Bašomi

Pharologanyo ye kgolo ya mafelo a bašomi ke gore diekonomi tša ona ke tše dinyenyane, e lego seo se hlalosago gore tlabollo ye nngwe le ye nngwe ya moepo e tla ba le khuetšo ye kgolo ekonoming; gape le gore ekonomo yeo e phedišago e gona, ka go tliša khudugo go tšwa ka lefelong.

Theibolo 30: Mafelo a botšo bja bašomi, Ditoropo le Metse

Toropo/Motse			
Boleu	Ga Nkwana	Maseven Ga-Magolego	Sekhukhune
Bothashoek	Ga Ntake	Mashishing	Skaapkraal
Brooklyn	Ga-Malekane	Mohlaletsi	Steelpoort
Burgersfort	Ga-Marota	Monsterlus	Steelpoort Ga-Mampuru
Draaikraal	Ga-Masha	Mpudulle	Steelpoort Ga-Phasha
Driekop	Ga-Mawela	Nebo	Steelpoort Longtill
Ga Choma	Ga-Phasha	Ngwaabe	Steelpoort Park
Ga -Madiseng	Ga-Rantho	Ngwaabe Ga-Masha	Strydkraal
Ga Magolego	Ga-Ratau	Ngwaabe Ga-Ntake	Tafelkop
Ga Makua	Glen Cowie	Ngwaabe Ga-Rantho	Thohoyandou
Ga Malekane	Groblerdal	Nokaneng	Motse wa Thokakgomo
Ga Mampuru	Jane Furse	Phokwane	Thohoyandou
Ga Maphopha	Kalkfontein	Polokwane	Tshehlwaneng
Ga Maphutha	Kutullo	Praktiseer	Tubatse
Ga Maroga	Lydenburg	Rantho	Tukakgomo
Ga Mashabela	Mankweng	Roosenekal	Vleischboom
Ga Mashamothane	Manyaka	Schoonoord	
Ga Mogoshoa	Maphopha	Sehlakwane	

4.3.5 Mešomo ye bohlokwa ya Lefelo leo Booyensdal e šomago go lona (SDM)

Mešomo ye megolo ya ekonomo ka Seleteng sa GaSekhukhune (SDM) ke meepo le temo. Meepo ya Sehlopha sa Metale wa Platimano e ikadile ka Bohlabela bja selete seo se nago le mehutahuta ye mentšintši ya Dimetale tša Sehlopha sa Platinamo lefaseng. Se se namile sa tswala kgolo ye kgolo ka lefapheng la meepo yeo e tlogo tšweletša dibaka tša ekonomo tšeo di oketšegilego ka seleteng.

Go na le dipolasa tša kgwebo tša go nošetšwa kgauswi le Groblersdal le Marble Hall ka borwabodikela le Zebediela ka lebowa, le ge go le bjalo ke fela dipersente tše 30 tša naga ya ka lefelong leo tšeo di lego ka fase ga bolemi bja kgwebo. Tlhokego ya meetse

e šitiša kgolo ya lefapha la temo ka ge pula ya go fokola le kelo ya godimo ya moyafalo di thibela katlego ya mešomo ya bolemi bja biphedišo.

Go akanywa gore ekonomi GaSekhukhune e swanetše go gola ka tsela yeo e lego gore go ka hlolwa dibaka tše 2, 800 tša mešomo ka ngwaga ge e le gore kelo ya tlhokego ya mešomo e swanetše go fokotšwa ka persente e 1 ka ngwaga (Mmasepala wa Selete wa Sekhukhune District, 2005).

Batho ba bantši bao ba se nago letseno la semmušo ba tshepile dikerante tša mmušo, megolo ya meloko ya bona yeo e šomago mafelong a mangwe, mola ba bangwe ba šoma mešongwana ka lefapheng la ekonomi leo e sego la semmušo ka magato a katlego ao a sa swanego.

Go ya ka IDP, go na le palomoka ya dintlha tše 14 tša kgolo ka Seleteng sa Sekhukhune. Tšona di akaretša:

- Dintlha tša Kgolo tša Probensthe tšeo di hwetšwago ka Burgersfort, Groblersdal le Marble Hall;
- Mafelo a mabedi a kgolo e lego Steelpoort le Jane Furse; le
- Mafelo a senyane a kgolo a mmasepala a akaretša Atok, Monsterlus, Motetema, Phokwane, Van Der Merweskraal, Elandskraal, Kgwete, Driekop le Ohrighstad.

Bontši bja mafelo a a kgolo bo humanwa ka Greater Tubatse gwa latela Greater Groblersdal le Marble Hall. Hlohlo ya Sekhukhune ke go thuša kgolo meepong, temo le mafapha a boeti ka tsela yeo e lego gore go tla matlafatšwa khuetšo ya tlihabollo le go rarolla mathata a magolo a bohloki ka seleteng sa mmasepala.

4.3.6 Khuetšo ya Leago le ekonomi ya Booyse dal Platinum (Pty) LTD

Ka ntle le mešomo ya sa ruri, dikgoba tša mešomo tšeo di hlotšwego go tla ba le dibaka tša mešomo ye mengwe ya kgwebo. Ka nako ya bophelo bja moepo, borakonteraka le diintaseteri tša ditirelo tša tiukulogo ba tla holega mešomong ya moepo. Se se tla ba le khuetšo babapatšing ba dilo le ditirelo ka mahlakoreng a mangwe a naga.

Le ge megolo ka boyona e le selaetši se segolo sa kholego ya ekonomi setšhabeng, ke go dulela sa ruri ga moela wo wa megolo goo e lego karolo ya mošito wa ekonomi. Go nea mohlala, le ge megolo e ka ba e etšwa toropong goba Motseng wa kgauswi, tšhelete e šomišwa mafelong a papatšo a magolo a kgole le moo goba a ka ntle ga metse ya meepo. Gape go kgolwa gore bao ba golago megolo ya godimo Booyse dal ba dula mafelong ao a nago le kgwebo ye kgolwane, ao le ona a tlogo holega ge go rekwa dilo. Khuetšo yeo e phatlaletšego (goba baatiši) ba bohlokwa ka go holofela tekanyo ya ekonomi bjalo ka kholego ya tikulogo. Ka lona lebaka leo, go lego bohlokwa go ela phatlalatšo ya kholego ya ekonomi ka ntle ga lefelo la bodulo la mošomamoepo.

Mošomo wa rena o kgauswi le setšhaba seo boemo bja sona bja tlhabollo ya leago le ekonomi se lego fase. Ka lebaka leo, go ba gona ga rena moo go ra gore re na le maikarabelo a moswananoši a go rotoša le go tliša tšwelopele ditšhabeng tšeo meepo e lego go tšona. Ye nngwe ya dinepo tše dikgolo tša Lengwalo la Meepo le tšwetša pele katlego ya leago le ekonommi ditšhabebg tšeo di dulago kgauswi le meepo goba mafelong a mangwe a kgauswi moo bašomi ba tlogo ba ba etšwa gona. Seo se tlogago se le bohlokwa ge re bolela ka Booyesendal, ke go kgatha tema ga setšhaba le tlhabollo ka tšhomišano, ka maano a tlhabollo ao a tswakanego a ditšhaba tše. Se se akaretša thekgo ka kabo ya infrastraktšhara, tlhahlo le tlhabollo ya bokgoni, tlhabollo ya kgwebo ka theko ya dilo yeo e kgethilwego.

4.3.7 Mananeo a Tlhabollo ya Ekonomi ya Tikulogo

Boithomelo bja setšhaba le ekonomi ya tikulogo tša Booyesendal Platinum (PTY) Ltd di beile šedi godimo ga go tšweletšwa ga letseno ka tsela ya mešomo, boithomelo bja dikgwebo, infrastraktšhara ya motheo, thuto, le boithomelo bja go amana le maphelo. Booyesendal Platinum (PTY) Ltd e tshepa gore diprojeke tšeo e di thekgago di swanetše go ba le khuetšo palong ye kgolo ya badudi.

4.3.8 Go kgatha tema leanong la tlhabollo leo le kopantšwego

Booyesendal Platinum (PTY) Ltd e kgatha tema Foramong ya Ekonomi ya Tikulogo le Tlhabollo ya Mmasepala wa Tikulogo wa Fetakgomo Tubatse, Kopano ya Leano la Tlhabollo Mmasepala le Mmasepala wa Selete sa Sekhukhune le Foramo ya Nako ye telele ya Balaodi bja Meepo bja ka thokong tša ka Bohlabela.

4.4 Infrastraktšhara le diprojeke tša phedišo ya bohloki

Go phethilwe patšete yeo e akaretšago ya LED yeo e theilego godimo ga dinyakišišo tša motheo tša ekonommi le leago ka gare ga kgonego ya ditšhelete tša projeke. Khamphani e itlama ka kabo yeo e nyakegago ya matlotlo go latela Molao 46 (e) ii ka Karolong ya 5 gomme mo fase go laetšwa thušo yeo e rulagantšwego ya Khamphani ya go ya go LED ka palomoka ya boitlamo ya R 27 000 000 mo mengwageng ye mehlano.

4.4.1 Mešomo ye bohlokwa ya ekonomi le tlemagano ya Bengditseka

Go phela nako ye telele ga mešomo ya meepo go ithekgile godimo ga tsela yeo ka yona ba taolo ya moepo le bašomi ba šomišanago le setšhaba le bengditseka ka moka ba maleba bao ba dulago kgauswi le moepo. Ge re bolela ka Booyesendal, khamphani e bile

le ditherišano le tlemagano e bile gona e le karolo ya Tlhabollo ya Leano la Leago le Mešomo. Kgato ye ke go kaonafatša dikamano le bengditseka le seriti sa khamphani. Tlemagano yeo e akaretšago le bengditseka ke tsela ya rena ya go kgonthišiša gore re hlomphe ditokelo tša botho, gape re araba matshwenyego a bengditseka metseng yeo re šomago go yona, e lego moo bašomi ba rena ba tšwago gona. Ye ke ye nngwe ya dkarolo tše bohlokwa tša mešomo ya ekonomi ka ge tšhomišano ye kaone le bengditseka e feleletša ka tikulogo yeo e se nago mathata moo mešomo ya tšweletšo ya meepo e tlogo dirwa ka katlego.

4.4.2 Kaonafatšo ya Ekonomi ya SMME

Setšhaba se tla holega ka dibaka tša tlhabollo tšeo di tlogo thongwa le ka dibaka tša mešomo tšeo di tlogo ba gona ka nako ya phethagatšo ya diprojeke tša LED mo mengwageng ye mehlano yeo e ilego go latela le ka tlhabollo ya bašomi le tlhahlo ya bokgoni. Tlhabollo ya dikgwebo tše dinyenyane, le tša magareng (SMME) ka tikulogong ya meepo ka kakaretšo ke ditlamorago tša mešomo ya mathomo ya moepo. Ditiro tša SMME di ka se akanywe ka nepagalo, fela boitemogelo bo laeditše gore mešomo ye bjalo ka temo, go godišwa ga infrastraktšhara, go hlolwa ga tikulogo yeo e bolokegilego ke seo se ka letelwago.

4.4.3 Diprojeke tša Tlhabollo ya Setšhaba

Theibolo 31: LED/Diprojeke tša Tlhabollo ya Setšhaba:

LEINA LA PROJEKE	2020	2021	2022	2023	2024	PALOMOKA
Go tsenywa ga mabone a matelele Maseven	R0	R4 000 000	R0	R0	R0	R4 000 000
Go tsenywa ga mabone a matelele Kutullo	R0	R0	R4 000 000	R0	R0	R4 000 000
Go tsenywa ga mabone a matelele Ga-Rantho le Ga-Masha	R0	R0	R0	R3 000 000	R2 000 000	R5 000 000
Projeke ya moswananoši ya Bopresidente	R10 000 000	R0	R0	R0	R0	R10 000 000
Palomoka	R10 000 000	R4 000 000	R4 000 000	R3 000 000	R2 000 000	R23 000 000

Ela Hloko: Theibolo yeo e lego mo godimo e emetše diprojeke ka moka tšeo di swanetšego go phethagatšwa ke Booyseindal mo mengwageng ye mehlano yeo e tlogo (2020 – 2024) go latela boitlamo bjoo bo dirilwego ke moepo. Palomoka ya patšete ya diprojeke ke diranta tše dimilione tše 23 yeo e akaretšago diprojeke tša infrastraktšhara.

Theibolo 32: Projeke ya tlhabollo ya Setšhaba Projeke 1

Leina la Projeke	Projeke ya phakhetše ya moswananoši ya Bopresidente			Projeke ya ditsela le Infrastraktšhara			
Botšo	Bjalo ka karolo ya Phakhetše ya Moswananoši ya Bopresidente, DMRE e šišintše projeke ye kgolo ya mohlakanelwa ya infrastraktšhara ya tsela ye kgolo. E tla dirwa ka thušano le sehlopha se sengwe sa meepo ye mengwe ya ka borwa. Kgato yeo ya mohuta woo e tla nlofatšwa le DMRE. Mo nakong ya bjale, tsela yeo e beilwego leihlo ga se ya hlwa e šupša ke bakgathatema, tlhalolo le ditšhelete tšeo di tlogo amega ga se tša hlwa di dirwa. Ye ke tiragalo yeo e tlogo dirwa ka thušo ya DMRE. Ge go phethilwe ka mošomo wo modele wa mohlakanelwa le lenaneo la bolaodi bja projeke di tla ngwalwa. Boosendal e tla ba karolo ya mošomo wo wa mohlakanelwa.						
Lefelo la Projeke	Mmasepala wa Selete: Sekhukhune	Mmasepala wa Tikulogo: Fetakgomo Tubatse	Leina la motse	Letšatši la go thongwa ga projeke: 2020		Letšatši la go fetša projeke: 2020	
Tšweletšo	Lefelo le bohlokwa la mošomo	Tšhupo ye bohlokwa ya mošomo	Mokgatlo wa maikarabelo (go akaretšwa bakgathatema ka moka)	Methalo ya nako ya kotara le ngwaga	Methalo ya nako ya ngwaga	Methalo ya nako ya kotara le ngwaga	Patšete: R10 000 000
Thlopho ya mešomo	Palo mešomo yeo e tlogo hlolewa	Banna babagolo	Basadi ba bagolo	Masogana	Makgarebe	Palomoka	Ditshwayotshwayo
Pakatiro ye kopana	20	5	5	5	5	20	
Pakatiro ya magareng							
Pakatiro ye telele							
Projeke e rulaganyeditšwe go phethagatšwa ka 2020 gomme e tla laolwa ke DMRE mmogo le Etšensi ya Ditsela ya Limpopo le Mmasepala wa Selete sa Sekhukhune. Memorantamo wa Tumelelano o saennwe gare ga Etšensi ya Ditsela ya Limpopo le meepo gore ge go feditšwe projeke e fiwe Etšensi ya Ditsela ya Limpopo mabapi le ditokišo tša nako yeo e tlogo. Projeke e lebišitšwe badiriši ka moka ba ditsela ga Sekhukhune.							

Theibolo 33: Projeke 2 ya Tlhabollo ya Setšhaba

Leina la Projeke:	Go tsenywa ga mabone a Matelele Maseven			Infrastraktšhara ya Projeke			
Botšo	Booysendal morago ga ditherišano tšeo di tseneletšego le Bahlankedi ba Mmasepala wa Tikulogo wa Fetakgomo ba go tšwa LED le Kgorong ya IDP, ba kgopetšwe go dira mabome a matelele Motseng wa Masven. Projeke e tla tlišetša badudi ba Masven a polokego ka dinako tša bošego le go tliša phetogo leagong. Ye ke projeke ye mphsa yeo e tlogo thuša setšhaba go ba le mabone a go tliša seetša bošego ka lefelong. Projeke e tla thoma ka Janeware 2021 ya fela mafelelong a 2021.						
Lefelo la Projeke	Mmasepala wa Selete: Sekhukhune	Mmasepala wa Tikulogo: Fetakgomo Tubatse	Leina la motse Maseven	Letšatši la go thongwa ga projeke: Janeware 2021		Letšatši la go fetša projeke: Desemere 2021	
Tšweletšo	Lefelo le bohlokwa la mošomo: Beakanya mafelo ao a kgethetšwego go tsenywa ga mabone a matelele	Tšhupo ye Bohlokwa ya mošomo: Phetho le go fetišetša projeke go FTLM	Mokgatlo wa maikarabelo (go akaretšwa bakgathatema ka moka); Booysendal ka tšhomišano le Eskom	Methalo ya nako ya kotara le ngwaga	Methalo ya nako ya kotara le ngwaga	Methalo ya nako ya kotara le ngwaga	Patšete: R4 000 000
Thlopho ya mešomo	Palo ya mešomo yeo e tlogo hlolwa: 20	Banna ba bagolo:	Basadi ba bagolo:	Masogana:	Makgarebe:	Palomoka: 20	Ditshwayotshwayo:
Pakatiro ye kopana		5	5	5	5		
Pakatiro ya gare							
Pakatiro ye telele							
Projeke e beakanyeditšwe go phethagatšwa ka 2021, e lego seo se tlogo laolwa ke ge DMRE e amogetše SLP. Memorantamo wa Tumelelo gare ga Booysendal le Mmasepala wa Tikulogo wa Fetakgomo Tubatse e tla tsenelwa gore ge go feditšwe, projeke e fiwe Mmasepala wa Tikulogo wa Fetakgomo Tubatse gore e be wona o e hlokomelago. Projeke e diretšwe Badudi ba Maseven.							

Theibolo 34: Projeke 3 ya Tlhabollo ya Setšhaba

Leina la Projeke:	Go tsenywa ga mabone a matelele Kutullo			Infrastraktšhara ya Projeke			
Botšo	Mabone a ka ntle a ka kgatha tema ye bohlokwa go ageng setšhaba sa khutšo moo go ka bago le diphetogo leagong le go matlafatša polokego le go oketša go tsenela dikopano tše bohlokwa nakong ya bošego. A kgontišiša le gore setšhaba se ka kgona go ba gona ditirong tšeo di beakanyeditšwego go swarwa bošego. A oketša polokego setšhabeng ka dinako tša bošego.						
Lefelo la projeke	Mmasepala wa Selete: Sekhukhune	Mmasepala wa Tikulogo: Fetakgomo Tubatse	Leina la motse: Kutullo	Letšatši la go thongwa ga projeke: Janeware 2022		Letšatši la go fetša projeke: Desemere 2022	
Tšweletšo	Lefelo le bohlokwa la mošomo: Beakanya mafelo ao a kgethetšwego go tsenywa ga mabone a matelele	Tšhupo ye Bohlokwa ya mošomo: Phetho le go fetišetša projeke go FTLM	Mokgatlo wa maikarabelo (go akaretšwa bakgathatema ka moka); Booysendal ka tšhomišano le Eskom	Methalo ya nako ya kotara le ngwaga	Methalo ya nako ya kotara le ngwaga	Methalo ya nako ya kotara le ngwaga	Patšete: R4 000 000
Thlopho ya mešomo	Palo ya mešomo yeo e tlogo hlolwa: 20	Banna ba bagolo:	Basadi ba bagolo:	Masogana:	Makgarebe:	Palomoka: 20	Ditshwayotshwayo:
Pakatiro ye kopana		5	5	5	5		
Pakatiro ya gare							
Pakatiro ye telele							
Projeke e beakanyeditšwe go phethagatšwa ka 2022, e lego seo se tlogo laolwa ke ge DMRE e ka dumela SLP. Memorantamo wa Tumelelano gare ga Booysendal le Mmasepala wa Tikulogo wa Fetakgomo Tubatse o sa ile go tsenelwa gore mafelelong, projeke e fetišetšwe Mmasepaleng wa Fetakgomo Tubatse mabapi le tlhokomelo. Projeke e abetšwe badudi ba Kutullo.							

Theibolo 35: Projeke ya Tlhabollo ya Setšhaba

Leina la projeke:	Go tsenywa ga mabone a Ga-Rantho le Ga-Masha			Infrastraktšhara ya Projeke			
Botšo	Booysendal morago ga ditherišano tšeo di tseneletšego le baetapele ba setšo ba Ga-Rantho le ba Ga-Masha le Makhantshelara a Mmasepala wa Tikulogo wa Fetakgomo, go tšerwe sephetho sa go kgetha go tsenywa ga mabone metseng yeo ka bobedi. Projeke e tla tliša polokego nakong tša bošego baduding ba metse ya Ga-Rantho le Ga-Masha le go hlola phetogo ya leago. Ye ke projeke ye mphsamphsa yeo e tlogo thuša gore sethaba se be le Lesedi ka dinako tša bošego. Projeke e tla thoma ka 2023 gomme ya fetšwa mafelelong a 2024 go latela kabo ya ditšhelete.						
Lefelo la Projeke	Mmasepala wa Selete: Sekhukhune	Mmasepala wa Tikulogo: Fetakgomo Tubatse	Leina la motse: Ga-Rantho le Ga-Masha	Letšatši la go thongwa ga projeke: Janeware 2023		Letšatši la go fetša projeke: Desemere 2024	
Tšweletšo	Lefelo le bohlokwa la mošomo: Beakanya mafelo ao a kgethetšwego go tsenywa ga mabone a matelele	Tšhupo ye Bohlokwa ya mošomo: Phetho le go fetišetša projeke go FTLM	Mokgatlo wa maikarabelo (go akaretšwa bakgathatema ka moka); Booysendal ka tšhomišano le Eskom	Methalo ya nako ya kotara le ngwaga	Methalo ya nako ya kotara le ngwaga	Methalo ya nako ya kotara le ngwaga	Patšete: R5 000 000
Thlopho ya mešomo	Palo ya mešomo yeo e tlogo hlolwa: 20	Banna ba bagolo:	Basadi ba bagolo:	Masogana:	Makgarebe:	Palomoka: 20	Ditshwayotshwayo:
Nako ye kopana		5	5	5	5		
Nako ya gare							
Nako ye telele							
Projeke e beakanyeditšwe go phethagatšwa ka 2022, e lego seo se tlogo laolwa ke ge DMRE e ka dumela SLP. Memorantamo wa Tumelelano gare ga Booysendal le Mmasepala wa Tikulogo wa Fetakgomo Tubatse o sa ile go tsenelwa gore mafelelong, projeke e fetišetšwe Mmasepaleng wa Fetakgomo Tubatse mabapi le tlhokomelo. Projeke e abetšwe badudi ba Ga-Rantho le Ga-Masha.							

KAROLO 5

THEKO YEO E KGETHEGILEGO:

MOLAO 46 (B)

5. Theko Yeo E Kgethegilego

5.1 Matseno

Go ya ka Lengwalo la Meepo la III, Motho yoo a swerego Lengwalo la Moepo o swanetše go tšwetša pele kgolo ya ekonomi ka tšhabollo ya dikgwebo tše dinyenyane, tša gare le tše dinyenyanyenyane le batšweleši ba dithoto le ditirelo. Go kgonthišiša theko yeo e akaretšago, Dikgwebo le Tšhabollo ya Batšweletši, “Motho yoo a swerego lengwalo la go epa/ Mokgopedi o swanetše go šupa dithoto le ditirelo tše di tlogo nyakega phethagatšong gore go tlišetšwe kgwebišetšano ya tikulogo, go matlafatša le go letefatša phadišano ya ditefelo.”

Ka lona lebaka leo, Booyse dal Platinum (Pty) Ltd e tliša go molaodi leano la mengwaga ye mehlano leo le thekgilwego ke pego Kgwebišetšano yeo e akaretšago motšweletši le Tlhabollo ya kgwebo, matlafatšo ya batšweletši ba tikulogo, gotee le leano leo le šišintšwego, leo le akaretšago le ge le sa lebelela fela thekgo yeo e tšwelago pele ya dikhamphani tšeo di lego gona tšeo di hlamilwego leswa ka go šutišetša kgwebo thokong ya ditheo tšeo di hlamilwego leswa gotee le tlemaganyo ya batšweletši bao ba loketšego tlhamoleswa.

5.2 Leano la mengwaga ye mehlano ya phethagatšo yeo e atlegago ya kgwebišetšano yeo e akaretšago

Ka teko ya go matlafatša lenaneo leo le hlamilwego leswa la kgwebo le Moepo wa Booyesendal, go tla šomišwa leano la makala a mane.

- Leka kgwebo ka tsela ya thendara dikonterakeng tšeo di feletšwego ke nako;
- Leka kgwebo ka tsela ya thendara ka kgwebo le motšweletši yoo a sa dumelelanego go ya ka tekolo ya rena.
- Moo go kgonegago, šutiša kgwebo go tloga go batšweletši bao ba ba sa hlangwago leswa go ya go bao ba hlamilwego leswa ka gare ga lešaka la borekelo bja dipahlo.
- Tlhabollo ya batšweletši ka tšhomišano le batšweletši ba Original Equipment Manufacturers (OEM)

ELA HLOKO: E tšweletše theibolong ya 35 & 36, mo fase ke leano la mengwaga ye mehlano leo le theilwego godimo ga ditshenyagalelo tša ditirelo, tšeo ga bjale di sa dumelelanego (Ga bjale go tsenwe fase ka netefatšo ya ditšweletšwa tša tikulogong):

Theibolo 36: Leano la mengwaga ye mehlano la Dithoto le ditebanyo tša Ditirelo tšeo di rekilwego (Boleng bja Ranta)

	Cumulative Compliant Spent Rand Value				
	FY2020 Actual	FY2021_projected	FY2022_Projected	FY2023_Projected	FY2024_Projected
Mining Goods	R861 928 221.20	R861 928 221.20	R917 494 581.69	R1 016 521 003.09	R1 032 942 124.74
Services	R1 118 576 805.35	R1 118 576 805.35	R1 399 170 577.42	R1 557 561 171.98	R1 574 710 999.17
Total	R1 980 505 026.55	R1 980 505 026.55	R2 316 665 159.11	R2 574 082 175.07	R2 607 653 123.91

Theibolo 37: Leano la mengwaga ye mehlano la Dithoto le ditirelo tša ditebanyo tšeo di rekilwego (% ya palomoka yeo e šomišitšwego)

	Cumulative Compliant Spent as percentage of Total spent				
	FY2020 Actual	FY2021_projected	FY2022_Projected	FY2023_Projected	FY2024_Projected
Mining Goods	78%	78%	83%	93%	94%
Services	62%	62%	78%	86%	87%
Total	68%	68%	80%	88%	90%

Mokgwa wa rena elementeng ya ESD ((Theko yeo e kgethegilego, tlhabollo ya Dikgwebo le Tlhabollo ya batšweletši) o akaretša:

Matlafatšo ya kgwebišetšano yeo e kgethegilego go thekga Tlhabollo ya Batšweletši (SD) le baamogedi ba Tlhabollo ya dikgwebo:

- Selekanyo sa Katlholo ye botse
- Go konteraka goo go kgethegilego
- Kgodišo ya dikonteraka tše dinyenyane
- Go akaretšwa ga bajalefa ba ED Ditaelong tša Dikhotheišene (RFQ)

Matlafatšo ya Lenaneo la Tlhabollo ya Batšweletši go:

- Godiša kgwebišetšano yeo e kgethegilego
- Godiša Databeise ya Mehutahuta ya Batšweletši
- Ntšha batšweletši kotsing le motheo wa batšweletši ba go hloka phadišano

Matlafatšo ya Lenaneo la Tlhabollo ya Dikgwebo go:

- Bopa sehlopha sa batšweletši ba ka moso
- Thekga tlhabollo ya ekonomi ya Tikulogo

Theibolo 38: Tlhabollo ya Kgwebo le Lenaneo la Tlhabollo ya Batšweletši (Boleng bja Ranta ngwaga ka ngwaga)

	Enterprise and Supplier Development (ESD)				
	FY2020 Actual	FY2021_projected	FY2022_Projected	FY2023_Projected	FY2024_Projected
Supplier Development	R 3 453 520.00	R 5 361 528.00	R 5 400 000.00	R 5 400 000.00	R 5 400 000.00
Enterprise Development	R 1 687 455.95	R 1 700 000.00	R 1 700 000.00	R 1 700 000.00	R 1 700 000.00

KAROLO 6

MADULO LE MAEMO A BOPHELO:

MOLAO 46 (C)

6. Magato a go rarolla bothata bja Madulo le Maemo a Bophelo

6.1 Matseno

Intaseteri ya meepo e lebane le dihlohlo tše dikgolo tša go retolla bothata bja kgale bja madulo le go aba madulo a go išega a go se bitše tšhelete ya godimo bašoming ba yona ka moka.

Maikemišetšo a leano la Booyesendal la madulo ke go kaonafatša khwalithi ya bophelo ya bašomi ka moka ka go tšweletša dibaka tša madulo ao a kaonafaditšwego, infrastraktšhara le diprojeke tša ditirelo tša motheo. Booyesendal le brakonteraka ba yona ba tšweletša molokoloko wa kgetho ya madulo a nako ye telele go bašomi ba yona ka morero wa go tšwetša pele theko yeo e bolokegilego ka sekema sa boruangwako le kgetho ya go renta tšeo ka moka khamphani e di thušago ka ditšhelete. Ditaba tše dingwe tšeo di tlogo fiwa šedi tlhabolong ya leano la madulo la Booyesendal Platinum (PTY) Ltd di akaretša naga ya magoši, madulo a mekutwana, tlhokego ya mengwako le kgwebo ya mengwako. Godimo ga moo, Booyesendal e tla šomišana le mmušo wa tikulogo, wa probentshe le wa bosetšhaba go kaonafatša khwalithi le kgonagatšo ya Maano ao a Kopanego a Tlhabollo.

6.2 Maano le Dinepo

Mokgwa wa Booyesendal le filosofi mabapi le go nolofatša boruangwako le mengwako ya go kgahliša le maemo a bophelo maikemišetšo a wona ke go:

- Kgonthišetšo gore Bašomi ka moka ba hwetša sebaka sa go hwetša madulo ao a lego gona ao a fihlelelago maemo a itseng a minimamo le selekanyo;
- Thuša ka mengwako ya go fihlelelega ka mašelang;
- Godiša boruangwako bjalo ka tharollo ya madulo yeo e kgethilwego;
- Tšwetšapele phitlhelelo ya bohiri ka dikgetho tša go renta;
- Go ntšha tlhohleletšo koketšegong ya mekutwana.

Leano la maikemišetšo la Booyesendal ke gore ka 2020 ba be ba file mošomi yo mongwe le yo mongwe yoo a nago le maikarabelo ditšhelete le go lokela go reka, sebaka sa go ikhweletša khiri e lego seo se tšwetšago pele kabelo ya bona go Booyesendal.”

6.3 Leano la Phethagatšo la Madulo a Bašomi

Dipopego tša go bonala tša boruangwako bja Booyesendal le lenaneo la go renta di tla ba ka tsela ye:

- Mokgwa wa go dira ka magato le go dumelela diphetogo wa go swanetšana le nyakego ya bašomi le kgolo ya mošomo wa moepong;

- Khamphani e tla šoma bjalo ka motlhabolli le mohlali;
- Khamphani e tla ntšha ditšhelete go thuša ka kgonego;
- Go kopanywa ga boruangako le go renta go tla laetša kgetho ya khiri.

Khamphani e thomile ka lesolo la go humana naga ka 2015. Morago ga moo go humanwe ditumelelo tša mmasepala le tše dingwe tša semolao.

Go tšweleditšwe dintlha tše di latelago tša go amana le lenaneo la madulo;

- Booyesdal Platinum (PTY) Ltd e ka gare ga rediase ya dikhilomethara tše 65 go tloga mafelong a Jane Furse, Steelpoort / Burgersfort le Lydenburg. Bašomi ba tla kgona go humana dintlo le diabo tša go amana le madulo. Bašomi ka moka ba maemo a bolaodi, ba dula Lydenburg mola bontši bja bašomi bo dula GaSekhukhune.
- Go dirilwe dithulaganyo tša go rwala bašomi ka dipese go tloga magaeng a bona. Go sepetša bašomi go hloletše borakgwebo ba BEE sebaka sa go thuša ka dinamelwa go bao bao šomago ka ditšhifi ditseleng tše di kgethilwego tše di kgethilwego ke khamphani.
- Ka lona lebaka leo, lenaneo la madulo la Booyesdal, le a fetolega ka go dumelela mehutahuta ya ditharollo yeo e theilwego godimo ga magato a bokgoni bja bašomi bja go reka, go ba gona ga naga le go ba gona ga ditirelo tša mmasepala.
- Tlhobaboroko e no ba gore gantši batho ga ba nyake goba ga ba na ditšhelete tše ba ka di beeletšago ka mafelong ao a dikulogilego meepo. Khamphani e tla tšwela pele go lebelela dikgetho ka moka tša go kgona go reka go hlabolla le go beakanya dikgetho tša go išega tša go thuša ka mašeleng ka makemišetšo a go hola bašomi, ao a sepelelanago le Khamphani.

KAROLO 7

*LENANEO LA GO LAOLA PHOKOTŠO LE GO NTŠHA
BAŠOMI MOŠOMONG:*

MOLAO 46 (D)

7. Lenaneo la go fokotša le go ntšha bašomi mošomong

7.1 Tsela

Karolo ye e akaretša mešomo yeo e rulagantšwego yeo e lego karolo ya motheo wa leano la moepo la go fokotša bašomi le go ba ntšha mošomong leo le amago bašomi. Hle lebelela Leano la moepo la go thekga Phokotšo le go Ntšhwa ga bašomi mošomong. Leano la go Fokotša le go ntšha bašomi mošomong le tla nyaka magato ao a ka letefatšago bogale bja khuetšo ya go se kgahliše bathong ka lebaka la phokotšo, go ntšhwa mošomong le go tswalelwa ga moepo. Ka lebaka leo, selo se bohlokwa seo moepo o swanetšego go ba le sona ke lenaneo la go tswalelwa ga moepo leo maikemišetšo a lona e lego:

- Go nolofatša ka moo go ka kgonegago mananeo a hlahlo a go kgontšha khumano ya mešomo ye mengwe ka ntle ga Moepo goba ka gare ga intaseteri ya meepo;
- Fokotša khuetšo ya leago le ekonomi tikulogong le seleteng le metseng ya kgauswi moo bašomi ba tšwago gona;
- Go boledišana le bengditseka ba bohlokwa mabapi le go ntšhwa ga bašomi goo go tlogo.
- Ditsela tša go boloka mešomo le go široga phokotšo ya bašomi le go ba ntšha mošomong.
- Magato ka nako ya go fokotša le go ntšha bašomi mošomong.

Ka thokwana ga sehlongwa sa FF, metšhene yeo e šetšego le ge e amana le HRDP, e tla šomišwa fela ge phokotšo goba go ntšha mošomong ka bontši e ka ba selo seo se bonelwago pele, mohlala, ge go šoma ga moepo go ka ba kotsing. Moepo o tla latela magato a phokotšo le go ntšha mošomong go ya ka moo go tšweledišwego ke Kgoro ya Mešomo le Molao wa Dikamano tša mošomong woo o tsopolwago dikarolong tše di latelago.

7.2 Go Hlongwa ga Foramo ya ka moso

7.2.1 Matseno

Molao 46 (d) (i) wa MPRDA o nyaka go hlongwa ga Foramo ya ka moso. Foramo ya ka moso ke komiti ya bolaodi bja mohlakanelwa yeo e hlamilwego moepong gomme e šetša phethagatšo le tlhokomelo ya Leano la Leago le mošomo.

Booyesendal e hlamile thulaganyo ya Foramo ya ka moso ka 2017, gomme e be e bopilwe ka bolaodi, bašomi, le / goba baemedi ba bona. Taolelo ya Foramo ye e tla ba go “lebelela pele bokamosong, mathateng ao a lebanego le Booyesendal ao a ka feleletšago

ka tatlhegelo ya mešomo le / goba go theoga ga Khamphani, gomme ba tla ka ditharollo tša go rarolla mathata a kgonagalo ya go lobja ga mešomo goba go theoga ga mokgatlo”.

7.2.2 Leano le Ditebanyo

Morero wa phethagatšo ya Foramo ya ka moso ke go:

- Godiša ditherišano tše di tšwelago pele gare ga dikemedi tša bašomi le bengmošomo mabapi le bokamoso bja moepo;
- Lebelela pele go šupa mathata, dihlohlo, le ditharollo tše di ka bago gona mabapi le tšweletšo le mešomo;
- Šupa tšweletšo le go retolla maano a mošomo; le
- Go phethagatša maano ao a kwanetšwego ke mongmošomo le Makala a bašomi.

Foramo e tla rwala gape le maikarabelo a :

- Go tsebiša Boto ya Dimenerale le Tlhabollo ya Meepo (go latela karolo ya 52 ya MPRDA), moo go ntšhwa mošomong ga bašomi ba 500 goba dipersente tše 10 tša bašomi, moo go tlogo kgethwa efe goba efe ya palo ya fase go tše pedi, e tlogo direga mo nakong ye nngwe le ye nngwe ya dikgwedi tše 12; le
- Go tsebiša Tona ya Mešomo ge go ntšhwa ga bašomi ba 500 goba dipersente tše 10 tša bašomi, mo go tlogo kgethwa efe goba efe yeo e lego ye kgolo tabeng ye e ka gopodišišwago.

Godimo ga fao, Foramo ya ka moso e kgokagana le Kgoro ya a Mešomo le makala a mangwe ao a amegago. Foramo e tla kopana gabedi ka ngwaga goba nako le nako ge maloko a yona a akanya seo. Ge go tswalelwa ga moepo e le selo sa tšhoganetšo, Framo e tla kopana bonnyane ga tee ka kgwedi.

7.3 Mekgwa ya go boloka mešomo le go efoga theogo ya mošomo

Mekgatlo e swanela go ntšha bašomi mošomong nako le nako ka mabaka a ekonomi le go dula e le maemong a phadišano a mabotse lefaseng. Se ke selo se se be ka go fetišiša seo se ka diragalelago mošomi ka ge kgato ye bjalo e ama bophelo bja gagwe ka moka. Ka gona go bohlokwa gore bengmešomo ba swanetše go thoma ka go kgonthišiša gore ga go na tsela ye nngwe yeo e ka kgonago go fihlelela dinyakwa tša mošomo tše di lego gona pele ba ka gopola phokotšo ya bašomi.

(Methalotlahlhi ya Leano la Leago le Mešomo (SLP) ya meepo le diintaseteri tša tšweletšo).

Ge go ka tšwelela dihlohlo tše di ka lebišago phokotšong goba go ntšhwa ga bašomi mošomong, moepo o tla hlama le go diragatša maano a go retolla le mekgwa ya go boloka mešomo, go thibela tlhokego ya mešomo le go efoga go fokotšwa ga batho. Se se tla dirwa ka magato a a latelago:

- Go nyaka ditsela tša go thibela tiragalo ya go ntšhwa ga batho mošomong, moo go kgonegago
- Go šomiša FF go šupa maano a go oketša bophelo bja moepo goba go efoga go ntšhwa mošomong ga batho goba phokotšo
- Rerišana le Kgoro ya Mešomo, DMRE le dikhamphani tša meepo ya kgauswi go lekola kgonagalo ya go fefola diphetho tša go ntšhwa ga batho mošomong goba go tswalelwa Go na le magato ao a tlogo latelwa ge maemo ao a lego gona a ekonomi a hlola gore tekanyo ya moepo ya profiti go letseno e be ka fase ga ga palogare ya dipersente tše 6 mo dikgweding tša go latelana tše 12:
 - Ditherišano – tshepedišo ya ditherišano go latela karolo 52(1) ya molao
 - Go phethagatša karolo 189 ya Molao wa Dikamano tša mošomo wa 1995
 - Tsebišo go Boto ya Dimenerale le Tlhabollo ya Meepo; go latela tshepedišo ya tsebišo botong go latela karolo ya 52(1)a ya molao
 - Go latela taelo ya Tona – tumelano le taelo ya Tona le go tiišetša tsela yeo ka yona go tlogo tšewa magato a tokišo

7.3.1 Tshepedišo ya ditherišano

Tshepedišo ya ditherišano e mabapi le go boloka mešomo, go efoga tatlhegelo ya mešomo le go theoga ga yona e tla ba dilo tšeo di tlogo hlokomelwa ke bolaodi bja moepo go latela ditokišetšo tša karolo 189 le 189A tša Molao wa dikamano tša mošomong, wa 1995 (go latela phetošo).

7.3.1.1 Phethagatšo ya karolo 189 ya Molao wa Dikamano tša mošomo (go latela phetošo)

Phokotšo ye nngwe le ye nngwe goba go ntšhwa ga bašomi mošomong, go tla dirwa go latela dikarolo tša 189 le 189(A) tša Molao wa Dikamano tša Mešomo. Ntlheng ye go tla nyakega tše di latelago

1. Molao wa Dikamano tša Mešomo o nyaka tshepedišo ya ditherišano ya matšatši a 60.
2. Go ya ka dinyakwa tša karolo 189 le 189(A) moepo o swanetše go tsenela tumelano le diunione tšeo di emelago bašomi. Tumelano ye e swanetše go šetšana le tše di latelago:
 - a. Thibelo ya go ntšha bašomi mošomong ka kgapeletšo
 - b. Go ithaopa goo go aroganego (go rola modiro pele ga nako le diphaketše tša go ithaopela go ntšhwa mošomong)
 - c. Go romelwa ga bašomi go ya go šoma go gongwe
3. Thušo ya khamphani ya go fokotša bogale khuetšo yeo e sa lokago ya go ntšhwa ga batho mošomong e akaretša tše di latelago:

- a. Go latela dibaka tše dingwe tša mešomo
- b. Keletšo ya ditšhelete
- c. Ditirelo tša boeletši
- d. Go thuša ka bokgoni bja kgwebo
- e. Dibaka tša tlhahlo tšeo di akaretšago tšwetšopele ya bokgoni
- f. Thušo ya kalafo yeo e tšwelago pele
- g. Go bitšwa ga bašomi bao ba ntšhitšwego mošomong, ge moepo o ba nyaka.

7.3.2 Tsebišo ya bagolwane ba mmušo

Ge thulaganyo ya Leano la Leago le Mešomo le tahlegelo ya mešomo le mananeo a go ntšha batho mošomong e thoma, Kgoro ya Mešomo le Kgoro ya Methopo ya Dimenerale le Enetši (botsebotse Boto ya Dimenerale le tlhabollo ya Meepo, go latela karolo ya 52(1)(a) ya molao) e tla tsebišwa.

Balalodi ba mmušo ba tla tsebišwa ka nako ya go tswalela gotee le ditherišano tšeo di tšwelago pele le leano la leago, ka setheo sa FF. Diwego tša kgatelopele tša nako le nako di tla phatlalatšwa dikgorong tša maleba, go akaretša Leano la Leago le Lekgotla la Boeletši tšweletšong le kgoro ya Probentshe le mmušo wa Tikulogo. Go tla kgonthišetšwa tumeelano le bolaodi bja Boto gore go fihlelelwe magato a tokišo ao a tšweleditšwego ke boto.

7.3.3 Leano le bohlokwa la go tliša poloko ya mešomo

Leano la moepo la go nea tšhireletšo ya mošomo le ka tsela ye:

- Kgonthišetša gore kgwebo e tšwela pele ka go šoma ka go dira gore lenaneo la ditefelo le be fase le go lokela phadišano ka moo go ka kgonegago
- Kgonthišetša bašomi bao ba tšweletšago botse tlhahlo le tlhohleletšo
- Go dira dipheetošo mekgweng ya tšweletšo gore go tšwelwe pele ka phadišano
- Nyaka ditsela tša go godiša le go katološa go kgonthišetša bokamoso bjo maatla bja go ya go ile.

7.4 Ditsela tša go tliša ditharollo tše dingwe le ditshepedišo tša go hlola tšhireletšo ya mešomo moo talhegelo e ka se efgwego.

Ge go tloga go le molaleng gore phokotšo le go ntšhwa ga batho mošomong ke selo seo se ka se ka se kgonegago go širogwa, morago ga go lebelela mahlakore ka moka a go telefatša bophelo bja moepo, tšhišinyo ya maleba ya go ntšha batho mošomong e tla hlanguwa ka therišano le maphakga ao a amegago gomme ya phethwa mo dikgweding tše nne pele ga tiragalo ye, moo go lebanego, ntle le moo go ka tšwelelago tšeo di bego di sa letelwa. Kgato ye e tla phethagagtswa ka tšhomišano le Kgoro ya Mešomo le

baemedi ba diunione. Mo nakong ye, bašomi bao ba amegago ba tla thušwa go godiša dibaka tša bona tša go thwalwa gape.

Ka nako ya kgato ye, nako le nako moepo o tla kopana le diunione go laetša tshepedišo ya go ntšha batho mošomong le go šupa lefelo la keletšo ka tša mešomo, leo le tlogo thuša ka kgakollo le go thuša bašomi go nyaka mešomo ye mengwe, go nea mohlala, ka go direla bašomi Mananeophelo (CV), mekgwa ya go boledišana le bengmešomo bao ba ka ba thwalago, le maano a dipolelišano. Maina a bašomi bao mešomo ya bona e sego bohlokwa (“bašomi bao ba amegago”), a tla beiwa databeising ya Taolo ya Bašomi lebaka la dikgwedi tše 12, go balwa go tloga ka letšatši leo mešomo ya bona e thomilego go se sa ba bohlokwa. Morero wo mogolo wa databeisi ya bašomi bao ba amegago ke go konthišiša gore ge go ka tšwelela sekgoba, batho bao ba lego lenaneong e tla ba bona ba ka thwalwago maamong a sa ruri pele go thwalwa bašomi ba go tšwa ka ntle.

Magato a tlaleletšo ao moepo o ka a tšeago a ka akaretša a a latelago:

- Thušo pele ga letšatši la go ntšha batho mošomong, ka tlhahloleswa, tlhahlo ya bokgoni bja go kgontšha mošomi go šoma mafelong a mangwe le dithuto tše dingwe go matlafatša ditiro tše dingwe tša mešomo.
- Thušo ka go fihlelela mešomo ya maleba yeo e lego gona meepo ye mengwe ya tikulogo goba dikhamphaning, tša go swana le bo PPC ya tikulogong
- Tsebiša meepo ya kgauswi ka tshepedišo ya go ntšha batho mošomong le go netefatša dikgoba tša mešomo tše di ka bago gona
- Thušo ka go fihlelela thomelo ya bašomi dikhamphaning tša ka ntle le / goba tlhahlo ka phetošo ya mošomo go tšwa bahlahling ba maleba goba mafelong a boeletši bja mešomo setšhabeng
- Thušo ka go tlatša diforomo tša go kgopela mošomo le diforomo tše dingwe tša maleba
- Keletšo ya peakanyo ya ditšhelete, gotee le keletšo le thekgo ya go fihlelela phenšene goba ditefelo tša sekhwama sa phenšene le dikleimi tša UIF, goba thušo ye nngwe ya mmušo
- Keletšo ya motho ka o tee goba dihlopha tša bathogo go thuša gore ba amogele bothata bjoo bo amanago le go ntšhwa mošomong (se e tla katološetšwa bašoming bao ba ntšhitšwego le bao ba šetšego)

7.5 Mekgwa ya go timola bogale Khuetšo ya Leago le Ekonomi Bathong, Dileteng le Diekonoming moo go ntšhwa ga bašomi mošomong le go tswalelwa ga Moepo e lego nnete.

7.5.1 Matseno

Karolo ye e akanya khuetšo ya phokotšo ya bašomi le go tswalelwa ga moepo bašoming ba moepo le ba metse yeo bašomi ba tšwago go yona. Go lokišetša go tswalelwa le phokotšo ya batho go direga ge moepo o le gare o tšwela pele go šoma, go tloga ka dinyakišišo go fihla go pušetšo ya dilo sekeng morago ga g o tswalelwa. Booyesendal e ikemišeditše go kgonthišiša gore maphelo a bašomi ba yona ba moepong, badudi le ba malapa a bona ba phela ka boiketlo le ge go bile le phokotšo ya bašomi goba go tswalelwa ga moepo.

Booyesendal e dirile ditokišetšo tša ditšhelete tša phokotšo ya bašomi yeo e ukangwago le tshepedišo ya go ntšhwa mošomong ga bašomi goo go tlogo latela. Tšhelete ye, ke yeo e tlogo lekolwa ngwaga wo mongwe le wo mongwe gomme patšete ya yona e akanyetšwa go diranta tše dimilione tše 71 go ya ngwageng wa 2024 go latela theibolo 39.

Neelo ya go ntšhwa ga batho mešomong e tla ithekga ka modelele wo o latelago gomme diphakhetše tša ditefelo tša mošomo woo o fedilego di tla balwa go ya ka difomula tše di laeditšwego mo fase:

- Moepo o tla nea mošomi yo mongwe le yo mongwe R3 000. Se ga se akaretše dikerante tša Kgoro ya Mešomo tše di ka bago gona go hlahla leswa. Ela hloko gore palo ye e tla boeletšwa ngwaga ka ngwaga;
- Dibeke tše (2) tša ngwaga wo mongwe le wo mongwe o (1) woo go šomilwego Booyesendal;
- Tefelo ya kgwedi e (1); le
- Tefelo ya llifi ya go lekana matšatši a 30.

Thušo yeo e lego mo godimo e tla sepelelana le pholisi ya Booyesendal ya go ntšha batho mošomong gomme e ka fetošwa go ya ka melao yeo e lego gona le / goba tumelelano ya mohlakanelwa le bengditseka.

7.5.2 Leano le Dinepo

Booyesendal e tla dira bobjohle go matlafatša khuetšo ya leago le ekonomi bathong, dileteng le ekonomi ya moo go ntšhwa ga batho le go tswalelwa e lego nnete. Matsapa a tla bea šedi godimo ga:

- Tekolo le ditirelo tša tlhahlo go batho bao ba amegago;
- Tlhahlo yeo e feletšego ya go ithomela mošomo le mananeo a go thwalwa gape; le
- Thulaganyo ya tswalelo.

7.5.3 Tekolo le Ditirelo tša Boeletši

Khamphani e tla akanya go tliša boeletši ka baeletši ba profešenale. Ditaelo tša boeletši bja mohuta woo di tla romelwa go Molaodi: Taolo ya Bašomi.

7.5.4 Mananeo a tlhahlo ya go ithomela mošomo le go thwalwa gape

Booyesendal e lemogile gore mošomo wa moepo o na le nako ya go se be ye telele kudu gomme dinyakwa tša kgwebo di ka nyaka gore go be le phokotšo ya bašomi mo nakong yeo e tlogo. Booyesendal e ikemišeditše go nea bašomi bao ba ntšhitšwego mešomong fela ba na le bokgoni bjoo bo ka šomago go gongwe sebaka.

Matsapa a a tla tsepanywa le Kgolo ya Probentshe ya Limpopo le Leano la Tlhabollo gotee le dinyakwa tša metse yeo bašomi ba tlogo ba ba etšwa go yona. Go fihlelela boitlamo bja, Boysendal e tla aba tlhahlo ya bokgoni bja go šoma mafelong a mangwe ge go se na go tsebja ka taba ya go ntšhwa ga batho mešomong goba go tswalelwa ga moepo.

Foramo ya Bokamoso e tla lebelela go abja ga mananeo a a tlhahlo ya go ithomela mošomo le go thwalwa gape ga bašomi ka moka bao ba amilwego ke taba ya go ntšhwa mošomong.

7.5.5 Bokgoni bja go šoma mafelong a mantši.

Mokgwa wa tlhabollo ya bokgoni bophelong bja moepo o swanetše go bea šedi go nyakego yeo e ilego go ba gona ya go hlokomela khuetšo ya leago le ekonomi ge go tswalelwa moepo le / goba go ntšhwa ga batho mošomong. Kafao, Booyesendal Platinum (PTY) LTD e itlamile ka tlhabollo ya bokgoni yeo e nago le khuetšo ka ntle ga mokgatlo le intaseteri gape e nea le motheo wa kgonagalo ya go šoma ka tšweletšo ya tlhabollo ya bokgoni bja go šoma mafelong a mantši.

Booyesendal e tla šomiša tekodišišo ya bokgoni go phetha gore ke bokgoni bofe bja go šoma mafelong a mantši bjoo bo humanegago ga bjale gare ga bašomi le gore ke mafelo afe ao bašomi ba nago le kahlegelo go ona. Ka tšhomišo ya tekolo ye, Booyesendal e ikemešeditše go thomiša ka lesolo la tlhahlo ya bokgoni bja go šoma mafelong a mantši.

7.5.6 Tokišetšo ya Tswalelo

Booyesendal ka poledišano le DMR, e tla phetha Tefelo ya Maikarabelo a Tswalelo, go akaretšwa Šetulo ya Tsošološo ya infrastraktšhara ya Booyesendal, go thuša ka ditšhelete tša tsošološo ya infrastraktšhara. Go šišinywa gore infrastraktšhara yeo go nago le bokgoni bja gore e ka šomišwa ka tsela ye nngwe ya mohola morago ga ge Moepo o tswaletšwe, e lefelwe fela e se akaretšwe ditefelong tša tsošološo ya go phethela ditšhelete tšeo Moepo o tšwelago pele ka ditefelo tša sekhwama sa tswalelo.

KAROLO 8

*THUŠO TŠA DITŠHELETE TŠA GO PHETHAGATŠA LEANO
LA LEAGO LE MEŠOMO*

MOLAO 46 (E)

8. Thušo Ya Tšhelete

Karolo 23(1) (e) ya MPRDA e re: “Tona o swanetše go nea mokgopedi ditokelo tša go epa ge e le gore mokgopedi yoo o laeditše ditšhelete tša leano leo le beetšwego leano la leago le mešomo.” Ditheibolo tše di lego o fase di laetša khutsufatšo ya boitlamo bja moepo bja ditšhelete elementeng ye nngwe le ye nngwe ya leano la leago le mešomo mo lebakeng la mengwaga ye mehlano.

Theibolo 39: Thušo ya ditšhelete tša Leano la Leago le Mešomo

PATŠETE YA LEANO LA LEAGO LE MEŠOMO						
Mengwaga	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024	2024/2025	PALOMOKA
Tlhabollo ya Taolo ya Bašomi	R12 421 169	R13 281 138	R13 274 146	R14 478 222	R14 890 194	R68 344 869
Tlhabollo ya Ekonomi ya Tikulogo	R10 000 000	R4 000 000	R4 000 000	R3 000 000	R2 000 000	R23 000 000
Phokotšo le go ntšha mošomong	R14 237 680	R14 237 680	R14 237 680	R14 237 680	R14 237 680	R71 188 400
PALOMOKA	R36 658 849	R32 518 818	R32 511 826	R32 715 902	R32 127 874	R166 533 269

KAROLO 9

BOITLAMO
Molao 46(e)

9. Boitlamo

BOITLAMO BJA MOTHO YOO A SWEREGO LENGWALO LA TOKELO YA GO EPA GO KGONTHIŠIŠA NYALELANO LE LEANO LA LEAGO LE MEŠOMO LE GO DIRA GORE BO TSEBEGE GO BAŠOMI

Rena, ba re saennego mo fase e bile re dumeletšwe ke Booysendal Platinum (PTY) Ltd, go dira poeletšo ya Leano la Leago le Mešomo, re itlama ka gore re tla kgomarela tshedimošo, dinyakwa, boitlamo le mabaka ka tsela yeo a tšweletšego ka yona ka leanong la Leago le mešomo le go dira gore e tsebege go bašomi ba rena.

E saennwe _____ ka letšatši le _____ la _____ 2021

(1)

Leina la motho wa maikarabelo _____

Maemo _____

Tshaeno ya motho wa maikarabelo _____

(2)

Leina la motho wa maikarabelo _____

Maemo _____

Tshaeno ya motho wa maikarabelo _____

Dumeletšwe

E saennwe _____ ka letšatši le _____ la _____ 20____

Tshaeno: _____

Maemo: _____.

Mamatletšo i: bona bohlatse bja ditherišano bjoo bo mataleditšwego

Mamatletšo ii: bona bohlatse bja ditherišano tša foramo ya ka moso